גרויסע פאבריקס-שרפה אין לאדז — זעה 2-טע זייט

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 15 גראשען — היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 174 | Łódź, Wtorek, 28 lipca 1931 r. | ניינטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג י״ד מנחם אב תרצ״א | № 174

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

רעוואלוציע אין טשילי

דער פרעזידענט האט אבדיקירט. — 100 טויטע בעת די גאסען-קאמפען

לאנדאן, 27 (ספ. טעל.) נאך דרייטאגיגע גאסען-קאמפען האט דער פרעזידענט פון טשילי איבאנעז רעזיגנירט פון זיין אמט און אנטלאפען.

די רעגירונג איז פראוויזאריש איבערגענומען געווארען דורכ׳ן פרעזידענט פון סענאט פעדראספאזא, וועלכער האט נאמינירט א נייע רעגירונג.

די ידיעה וועגען דער רעזיגנאציע פון פרעזידענט איבאנעז האט ארויסגערופען א גרויסע פרייד ביי דער באפעלקערונג און ס׳זענען פארגעקומען מאניפעסטאציעס.

בעת די גאסען-קאמפען זענען דערהרגעט געווארען 100 פערזאן.

רעליגיעזע אונרוהען אין מעקסיקא

דער המון פערברענט קירכעז און מארדעט אויס די גלחים

לאנדאן, 27 (טו) אין מעקסיקא זענען אויסגעבראכען אונרוהען אויפ׳ן רעליגיעזען געביט דער גובערנאטאר פון מעקסיקאנישען שטאט וועראקרוז האט ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג וועלכע באפעלט דער קירכען-מאכט צו פערקלענערען די צאהל גלחים אויף א העלפט.

די קירכליכע מאכט האט שארף פראטעסטירט און נישט אויסגעפיהרט דעם באפעהל. אלס פראטעסט געגען דער פעראָרדנונג איז נעכטען אויסגעפיהרט געווארען א רעוואלווער-אטענטאט אויף דעם גובערנאטאר, וועלכער איז לייכט פערוואונדעט געווארען.

נאך דעם דאזיגען אטענטאט האט זיך אויף די גאסען פון וועראקרוז פערזאמעלט א גרויסער המון, וועלכער האט אונטערגעצונדען 4 קירכען, איין קירכע איז אינגאנצען פערברענט געווארען. די איבריגע דריי זענען שטארק געשעדיגט געווארען. דער המון האט זיך אויך ארייגעריסען אין די קירכען בעת די גאטעסדינסטען און ערמארדעט די גלחים.

צוליב דער מורא, אז די אונרוהען זאלען זיך נישט איבערחזר׳ן, איז אין וועראקרוז ערקלעהרט געווארען בעלאגערונגס-צושטאנד.

אויפגעהאנגען זיך א גרויסער סוחר אין ווארשא

די סבה — קריזיס

ווארשא, 27 (טעלעפאניש) נעכטען האט זיך דא אויפגעהאנגען דער פאפולערער פארשטעהער פון האנדעל און אינדוסטריע לודוויג ארטווייז.

ארטוויינען האט מען פון דער שטריק אראפגענומען א טויטען.

די סבה פון זעלבסטמארד זענען שלעכטע געשעפטען.

בעפרייט 2 מיליאן שקלאפען

לאנדאן, 26 (ספ. טעל.) דער קעניג ראס טאפאריי האט בטל געמאכט קנעכטשאפט אין אביסיניען.

דייטשלאנד לעגט גרויסע האפנונגען

אויפ׳ן בעזוך פון די ענגלישע מיניסטארען

בערלין, 27 (ספ. טעל.) היינט אינדערפריה איז געקומען קיין בערלין דער ענגלישער אויסערן-מיניסטער הענדערסאן, וועלכער איז בעגריסט געווארען אויפ׳ן באהן-הויף דורך דעם דייטשען אויסערן-מיניסטער קורציוס. 6 אין אָוונט איז געקומען מיט אן׳אעראפלאן דער ענגלישער פרעמיער מאקדאנאלד.

די וויכטיגסטע סאציאליסטישע אנפיהרער, וועלכע געפינען זיך אויפ׳ן אינטערנאציאנאלען קאנגרעס אין וויען, קומען היינט קיין בערלין, כדי זיך צו טרעפען מיט די ענגלישע מיניסטארען.

בערלין, 27 (ספ. טעל.) אין פערלויף פון נעכטיגען טאג, האט דער אמעריקאנישער אויסערן מיניסטער סטימסאן אפגעהאלטען א לאנגע קאנפערענץ מיט׳ן רייכסוועהר-מיניסטער גרענער.

סטימסאן האט אנגעוויזען, אז דייטשלאנד האט ביז איצט גענאסען פון דער אונטערשטיצונג פון אמעריקא און האט געפאדערט, אז דייטשלאנד זאל איצט מסכים זיין אויף פאליטישע הנחות.

גרענער האט נישט מסכים געווען דערויף, און האט געדראהט מיט דימיסיע, אויב בריניג וועט מאכען פאליטישע הנחות.

פאריז, 27 (ספ. טעל.) עטליכע צייטונגען האלטען די רייזע פון די ענגלישע מיניסטארען קיין בערלין אלס צוגרייטונג צו א נייער קאנפערענץ, אנ׳עהנליכע צו דער לאנדאנער. די פראנצויזישע פרעסע שרייבט דעריבער, אז פראנקרייך מוז זיך ווייטער האלטען ביי דער זעלבער שטעלונג, וואס אין לאנדאן.

בערלין, 27 (ספ. טעל.) אלע מיטגלידער פון דער אינטערנאציאנאלער עקספערטען-קאמיסיע, וועלכע דארף אויספארשען די לאגע אין דייטשלאנד זענען אנגעקומען קיין בערלין, דער אמעריקאנישער ראטגעבער פון דער ענגלישער באנק שפראג, דער פארשטעהער פון דער לאנדאנער „טשעז נאציאנאל באנק", דזשעמס גארנא און א רייהע אנדערע עקספערטען, כדי אנטיילצונעהמען אין א רייהע וויכטיגע פינאנציעלע בעראטונגען.

בערלין, 27 (טו) היינט דארף געשאפען ווערען א קאנסארציום פון 11 גרעסערע דייטשע בענק מיט א קאפיטאל פון 220 מיליאן מארק. די אויפגאבע פון דעם קאנסארציום איז צוריקצוקעהרען דורך געגענזייטיגע באנק-גאראנטיעס דעם צוטרוי אויפ׳ן געלד-מארק.

די אויסלענדישע באנקיר׳ען דארפען אויך אזוי ארום בעקומען צוטרויען צום דייטשען מארק.

בערלין, 27 (טו) דער אמעריקאנישער אויסערן-מיניסטער סטימסאן איז אויפגענומען געווארען דורכ׳ן פרעזידענט הינדענבורג.

נאכדעם איז דער מיניסטער מיט אנ׳אעראפלאן אפגעפלויגען קיין לאנדאן.

בערלין, 27 (טו) די רייכס-רעגירונג האט ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג, אז יעדער, וואס איז שולדיג געלד אין אויסלאנד איז פערפליכטעט תיכף אנצומעלדען זיינע חובות.

בערלין 27(טו) ווען די רייכסבאנער זענען צוריקגעגאנגען פון פרידריכס-באהנהויף, וואו זיי האבען בעגעגענט דעם ענגלישען פרעמיער מאקדאנאלד, זענען זיי בעפאלען געווארען דורך נאציאנאליסטען. ס׳איז ענטשטאנען א געשלעג, בעת וועלכען עטליכע פערזאן זענען פערוואונדעט געווארען.

דעם 1 אויגוסט ווייטערדיגע רעדוקציעס פון מלוכה-בעאמטע

די שכירות וועלען אבער אויסגעצאהלט ווערען נארמאל

ווארשא, 27 (טעלעפאניש)

צוליב די קלאנגען וואס האבען זיך פערשפרייט, אז דעם 1 אויגוסט וועט נישט זיין קיין געלד אויסצוצאהלען די מלוכה-בעאמטע, אדער אין בעסטען פאל וועלען זיי בעקומען אויסגעצאלט אין ראטעס, ווערט פון א קאמפעטענטע קוועלע מיטגעטיילט, אז די אויסצאהלונגען וועלען פארקומען נארמאל, אזוי ווי יעדען חודש. דאגעגען וועלען דעם 1 אויגוסט פארקומען ווייטערדיגע גרעסערע רעדוקציעס פון בעאמטע, וועלכע וועלען דארפען איינשפארען אין בודזשעט 65 מיליאן זל.

נאסטראלען פון דער
ווילנער טרופע
XVI יאר — XVI יאר
15-יעריקער יובל-טורנע אנפ. מ. מזאה.
לאדזשער שטאט-טעאטער
היינט, דינסטאג, דעם 28 יולי, 9 אוונט
יובל-פרעמיערע!
„200.000"
(דאס גרויסע געווינס)
פאלקס-שפיל אין 4 אקטען ∴ פון שלום עליכם
פערזאנען:
שימעלע סאראקער — שמחה נאטאן
עטי מעניע — העלענע גאטליב
ביילקע — אסתר גאלדענבערג
מאטעל קאסאי — גרשון לעמבערגער
קאפעל פאלבאן — משה פאטאשינסקי
סאלאמיטשיק — שמואל לאנדוי
פערל די מיטנימשקע — נעמי נאטאן
קאלטון — נחום מעלניק
חיגדאמשיק — נחום מעלניק
יוכבד די סויד — דבורה ראזענבלום
הימעלפארב — שבתי בליאכער
אסקאר סאלאטאנאוויטש פון גערארודא וולאדימיראווגא פון סאלאמאן אסקאראָוויטש פון רובינטשוק, מענדעל דער לאקיי — (***)
רעזשי: י. ראטבוים. דעקאר. און קאסטיומען: אנדזשיי פראנאשקא. מוזיק: ה. קאן. דיריגירט: דוד בייגערמאן. לידער-טעקסטען: מ. בראדערזאן. טענץ: לאה ראטבוים

Staromiejski Bank Ludowy w Łodzi
אלטשטאטישע פאלקס-באנק אין לאדז
פל. קאשטשושקי 4 טעל. 133-62
ערלעדיגט אינקאסא פון וועקסלען און פראכטען אויף לאדז און אויף אלע שטעט אין פוילען.
צאהלט אויס אינקאסס דעם זעלבען טאג פון אנקומען.
פיהרט טשעק-רעכנונגען פאר דער קונדשאפט און גיט ארויס טשעק-ביכלעך ערלעדיגט שנעל פינקטליך און ביליג.
די אפשפארונג-איינלאגען נעמט אן די באנק פון דער קלענסטער סומע אן, און זיי ווערען גוט פראצענטירט.
ס׳ווערען אויך אנגענומען פרעמירטע אפשפארונגען, אויף וועלכע די בעזיצער פון די ביכלעך קענען געווינען אין משך פון יעדען יאהר א פרעמיע פון 1000 זל.
די אפשפארונגען (וואקלאדען) ווי אויך די טשעק-רעכנונגען זענען פריי פון אלע מינים שטייערן און אפצאהלונגען.
די באנק איז די איינציגע יודישע קרעדיט-אינסטיטוציע אויף אלטשטאט, באלוט, ראדאגאשטש און זשובארדז, וואס געהער צום יודישען רעוויזיאנס-פערבאנד אין ווארשע, און טראגט די געהעריגע אחריות פאר אלע איהרע באנק-אפעראציעס.

דעם טיפסטען ביילייד דריקען מיר אויס אונזער איבערגעגעבענעם מיטגליד און שטענדיגען מתפלל פון „גמילת חסדים" גרינער מארק 7, שלמה אייזענבערג צוליב דער גרויסער אבידה פון זיין טאכטער וואס איז אוועקגעריסען געווארן אין די בליהענדע יאהרען. זייט געטרייסט מיט המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבילי ציון וירושלם.
די פערוואלטונג און מתפללים
פון „גמילת חסדים" גרינער מארק 7.
0807

די בעוואוסטע היימישע
מיטאגען פאר 1.75 זל.
מיט פערשידענע פליישען.
בעמערקונג: מיט געפליגעל 2 זל.
מיט אכטונג ח. באָרדיני
פעטריקאווער 31 אין הויף פארטער

אנאנסען אין „נייעם פאלקסבלאט" האבען דעם גרעסטען ערפאלג

צווייהונדערטטויזנט
צווייהונדערטטויזנט
צווייהונדערטטויזנט

200.000

היינט פייערליכע פרעמיערע
ביי דער ווילנער טרופע אין שטאט-טעאטער

צווייהונדערטטויזנט
צווייהונדערטטויזנט
צווייהונדערטטויזנט

גרויסע פאבריקס-שרפה אין לאדז

אפגעברענט די זיידען-וועבערייען פון קאלאדזשעיסקי און פון קירש און וועלפקע

נעכטען אַרום 12 אַ זייגער ביינאַכט זענען די פייערלעשער אַלאַרמירט געוואָרען וועגען אַ ריזי־גער שרפה, וואָס איז אויסגעבראָכען אויף טאַר־גאָווא 57. אונזער מיטאַרבייטער, וועלכער איז גלייך אַוועק אויפ׳ן אָרט פון דער שרפה, טיילט מיט פאָלגענדע פּרטים:

אַרום 12 אַ זייגער ביינאַכט האָט דער פאַר־טער פון דער פירמע סטריקאָווסקי און לוקסענ־בורג, פראַטשעק בעמערקט, ווי פון דער שכנות׳דיי־גער פאַבריק אויף טארגאווא 57 שלאָגען אַרויס פיי־ער־צונגען און אַ געדיכטער רויך. ער האָט גלייך אַלאַרמירט די צענטראַלע פון די פייערלעשער, וועלכע האָט אַרויסגעשיקט עטליכע אָפּטיילונגען, ווי ס׳האָט זיך אַרויסגעשטעלט, איז שוין געשטאַנען אין פלאַמען דער גאַנצער פירטער שטאָק פון דער פאַבריק אויף טאַרגאָווא 57. דער בנין פון דער פאַבריק געהער צו דער פירמע קאראָל קלאַוזע. אין פראָנט געפינט זיך אַ קליינע געביידע, אין וועלכער ס׳וואוינט די פאַמיליע פון קלאַוזען. אויפ׳ן הויף געפינט זיך אַ פיר־שטאָקעדיגע פאַבריק, וועלכע איז פערפאַכטעט צו פערשידענע פאַבריקאַנטען, וואָס האָבען זיידען־וועב־שטוהלען. אויפ׳ן פאַרטער גע־פינט זיך די וועבעריי פון דער פירמע טייטעלבוים און יאַקובאָוויטש. אויפ׳ן ערשטען און צווייטען שטאָק די פאַבריק פון דער פראַנצויזישער פירמע A. G. B. אויפ׳ן דריטען שטאָק די פאַבריק פון קירש און וועלפקע און פון האנקע. אויפ׳ן פירטען שטאָק די פאַבריק פון קאָלאָדזשעיסקי. די פאַבריק איז געווען טעטיג ביז 10 אַ זייגער אין אָוועגד.

ווען די פייערלעשער זענען אָנגעקומען איז שוין דער גאַנצער פירטער שטאָק, וואָס געהער צו קאָלאָדזשעיסקי געשטאַנען אין פלאַמען און דאָס פייער האָט געדראָהט אַרומצוכאַפען דעם גאַנצען בנין. צוליב דעם זענען אַרויסגערופען געוואָרען 10 אָפּטיילונגען פון די פייערלעשער מיט׳ן קאָמענ־דאַנט גראָהמאַן בראש, וועלכע האָבען זיך גענו־מען צו אַן׳ענערגישער רעטונגס־אַקציע, מיט דער גרעסטער מסירת נפש האָבען די פייערלעשער גע־ראַטעוועט אַלץ וואָס האָט זיך נאָר געלאָזען און אַזוי־אַרום האָבען זיי לאָקאַליזירט דאָס פייער אויפ׳ן פירטען שטאָק. ניִשט דערלאָזענדיג, אַז ס׳זאָל זיך פערשפרייטען. דאָך האָט זיך די פאָדלאָגע פון פירד־טען שטאָק איינגעריסען און די מאַשינען זענען אַראָפּגעפאַלען אויפ׳ן דריטען שטאָק, אַזוי־אַרום האָט די שרפה פערניכטעט די פאַבריקען פון ראַ־בערט קאָלאַדזשעיסקי און פון קירש און וועלפקע. די פאַבריקען זענען געווען אַסעקורירט.

אויפ׳ן אָרט פון דער שרפה האָבען זיך פער־זאַמעלט מאַסען מענשען, וועלכע האָבען זיך צוגע־קוקט צו דער ריזיגער שרפה. אויפ׳ן אָרט איז אויך געווען אַ גרויסע אָפּטיילונג פאָליציי, וועלכע האָט געהאַלטען די אָרדנונג. די מאַכט פיהרט אַן׳אויס־פאָרשונג וועגען דער סיבה פון דער שרפה.

פאליטישער סעזאן אין פוילען

וועט זיך אנהויבן ערשט סוף אויגוסט

וואַרשאַ, 27 (טעלעפאָניש)

אין דער אינערליכער פאָליטיק איז איצט רוהיג, מ׳גרייט זיך צום פּאָליטישען סעזאָן אין הערבסט, די סיים-סעסיע זאָל צונויפגערופען ווערען סוף אויגוסט, אָדער שפּעטסטענס אין די ערשטע טעג פון סעפטעמבער, כדי אָנצונעהמען אַ רייה געזעצען, כּדי מעגליך צו מאַכען די ווייטערדיגע רעדוקציע פון ביודזשעט. דאָס זענען קודם כּל געזעצען וועלכע צילען צו פערקלענערען די מלוכה אַדמיניסטראַציע אין אלע געביטען. ס׳זאָלען פער־קלענערט ווערען די צאָהל וואָיעוואודזטוועס, גע־ריכטען און שולען. ס׳זאָל אויך געענדערט ווערען דער סיסטעם פון הכנסה-שטייער און גרונט-שטייער.

דער פרעמיער פּריסטאָר איז אָפּגעפאָהרען קיין פּיקילישקי, וואו ס׳געפינט זיך דער מאַרשאַל פּילסודסקי, דאָרט אהין וועט אויך קומען דער פי־נאַנץ-מיניסטער פּילסודסקי.

דרייסטער באנדיטען-אנפאל אין לאדז

צוגערויבט א גרעסערע סומע געלד און פערוואונדעט דעם יודישען סוחר זיסמאן

(—) נעכטען אַרום 4 אַ זייגער בייטאָג, ווען אויף דער אויטאָבוסען־סטאַציע ראָקאָטשינער 108 זענען געשטאַנען עטליכע אויטאָבוסען מיט פּאַסאַ־זשירען גרייט אָוועקצופאָהרען, זענען אין הויף אַריינגעקומען 7 באַנדיטען און טעראָריזירענדיג די אָנוועזענדע, האָבען זיי זיך געהייסען אָוועקגעבען דאָס געלד. צווישען די אָנוועזענדע איז ענטשטאַנען אַ פּאַניק און אין דער ערשטער מינוט האָט קיינער נישט געוואוסט, וואָס צו טון. די באַנדיטען האָבען דערווייל גענומען ביי יעדען דאָס געלד, וואָס ער האָט געהאַט ביי זיך און אָנגעהויבען אָוועקצוגעהן. עטליכע פּאַסאַזשירען זענען אָבער געקומען צו זיך און געשטעלט אַ ווידערשטאַנד. די באַנדיטען האָ־בען מיט אַן׳אייזען שווער פערוואונדעט דעם יודי־שען שניידער פון בזשעזשין זיסמאַן. די אויספאָר־שונג איז אין פולען גאַנג.

אראפגעריסען דעם קאפ

ביי אן׳ארבייטער אין דער „שלעסער-מאנופאקטור“

(2) דער 26 יאָהריגער וולאַדיסלאַוו פּאַל־טשאַק האָט נעכטען געהאַלטען ביים פערלייגען אַ טראַנסמיסיע-פּאַס אויף דער מאַשין אין דער שפּי־נעריי פון דער „שלעסער-מאַנופאַקטור“ אין אָזאָר־קאָוו.

פּלוצים האָט די ראָד זיך אָנגעהויבען צו בעווענען, און דער שלאָכט פערלייגטער פּאַס האָט אַרונטערגעריסען דעם קאָפּ פון דעם יונגען אַר־בייטער...

פיער ארבייטערינס, וואָס זענען געשטאַנען דערביי און האָבען עס צוגעזעהן, זענען אוועקגע־פאַלען אין חלשות...

ראדיא-פראגראם

דינסטאג, דעם 28 יולי

12,10 צייט-סיגנאַל. 1,15 גראַמאָפאָן מוזיק 4,50 קאָמוניקאַטען פאַר פישער און שיפער 5,10 פּאָלעזונג 5,25 פעליעטאָן. 5,25 גראַמאָפאָן-מוזיק 6,00 פּאָרלעזונג 7,00 קאָנצערט 7,20 פערש. 7,40 גר.-מוזיק. 8,00 קאָמ. פון לאָדזער האַנדעלס קאַמער. 8.45 ראַדיאָ-פּרעסע. 9.05 קאָנצערט פון לאָנדאָן. 9.15 קאָמוניקאַטען. 9.20 פּראָגראַם אויף מאָרגען. 10.35 קאָנצערט פון לאָנדאָן. 12.00 לייכטע און טאַנץ-מוזיק.

יודיש טעאטער
אין „פילהארמאניע“
20 נאַרוטאָוויטשאַ 20
דירעקציע: ד. צעלמייסטער
און א. בעזמאַן.

א רעקארד פון ערפאלג
— האָבען די —
גאסטראלען פון ווארש.
אפערעטען-סטאר-ארטיסטן

היינט, דינסטאג, 9 אָווענט
ווידערהאָלונג פון דער
גרויסער פרעמיערע

מיט פיל — הומאר!
און פיל — קאמיזם!
איז אויך — שפּאַנענד!
און סענסאציאנעל!
און ראַצו-אַנצ הענר!
און — אַמוזירענד!
האָט פיל — געזאנג!
און אַ סך — טענץ!
רופט אַרויס —
שטורמישע
אַפּלאדיסמענטען!
אַלע זענען —
ענטציקט!
אַלע זענען —
בעגייסטערט!

דאס זאגען אַלע!
אַזוי׳ האט מען אין לאדז
נאך נישט געשפּילט.

מארגען, מיטוואך
„אויפ׳ן וועג קיין
בוענאס איירעס“
(הינטער דער רויטער לאַטערן)

מאשין-מצות

ווערט געבאַקען אַלע טאָג פרישע און דינע ווי אויך מצה-מעהל, אייער-פערפעל און סוכארקעס לויט קארלסבאדער סיסטעם
מיר עמפּפעהלען צו יעדער צייט אונזערע גוט-בע־קאַנטע און פרישע געבעקסען פון אונזער איבעראַל בעוואוסטער צוקערניע
נ. ווייינבערג
38 פיעטריקאווער 38
:–: טעלעפאָן 82-143. :–:
אכטונג! עס ווערען אויך ארויסגעגעבען
פריהשטיקען, אווענד-ברויטען
ווי אויך לארסקע מיטאגען

מיין חשובֿן פריינד
ה׳ שלמה אייזענבערג
צוליב׳ן פריהצייטיגען טויט פון זיין אונפערגעסליכער
טאכטער נ״ע
דריק איך אויס מיין איניגסטען מיטגע־פיהל. זייט געטרייסט מיט המקום ינחם אתכם בתו׳ך שארי אבלי ציון וירושלים.
יחיא״ וויינבערג.

דאס עלעגאנטע לאדז
קויפט אין די גאַנצע קאסמעטיק נאר אין דער ערש־טער רענאמירטער
קאנקורענץ-פערפומעריע
פון דער פירמע
J. DRUKIER
ZAWADZKA 5, TEL. 175-92
וואס בעזיצט צום איצטיגען זומער-סעזאן
דעם רייכסטען אויסוואהל פון די בעסטע
פערפומען, טואלעט-זייפען, קרעמען,
פודערן, קעלנישע בלומען וואסערן
בעמערקונג: ביי יעדען איינקויף ווערט צוגעגעבען א קופאָן אויף ווערטפולע פרעמיעס.
פאר אנגראָסיסטען בעדייטענדער ראבאט. קיין פיליאַלען בעזיצען מיר נישט.

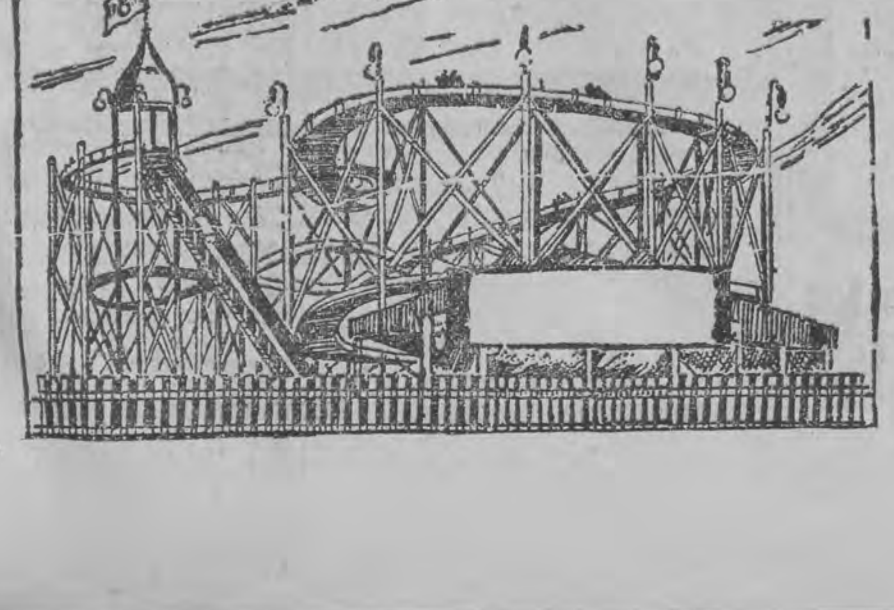

היינט און טעגליך! פון 4 א זייגער נאכמיטאג איז טעטיג דער וועלט-בעריהמטער
לונא-פארק
וואָלטשאנסקא 115
ביי זאמענהאף גאס
גיגאנטישע לופט-קאליקע מיט א שנעלקייט פון 200 קילאמעטער א שעה;
אריגינעלער אנסאמבל פון איבדיאבער און קאוובאיען;
בעוועגליכע טרעפען, ראד פון געלעכטער, ווי אויך
א ים פון אנדערע סענסאציאנעלע אטראקציעס
דער לונא-פארק איז טעטיג ביז 12 א זייגער ביינאכט.
בלאז-ארקעסטער א גארטען-בופעט
דער פלאץ איז הערליך בעלויכטען. — איינטריט 50 גראשען און 30 גראשען.

לאדז, 28 יולי 1931

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 28 יולי 1931

„אין 6 חדשים ארום וועט זיך די לאגע אין ציוניזם פיל פערבעסערן"

מאלקאלם מאקדאנאלד, דעם ענגלישן פרעמיערס זוהן, איז א יונגערמאן אין די צוואנציגער, בישט קוקענדיג אויף זיין יונגען עלטער איז ער פון די פראמינענטע דעפוטאטען אין ענגלישן פארלאמענט און איינער פון די גרויסע יודישע פריינד.

דער יונגער מאקדאנאלד האט געשפילט א גרויסע ראלע אין די לעצטע געשעהענישן פון ציוניזם. מיר ווייסען, אז ער האט פיל געהאלפען דר. וויצמאן צוריקצושטעלען מעהר וועניגער דעם סטאטוס־קווא. דאס איז א דאנק זיין איינפלוס וואס ער האט אויף די אפיציעלע קרייזען.

עס איז דעריבער וויכטיג צו הערען וואס דעם פרעמיער מיניסטערס זוהן, מאלקאלם מאקדאנאלד האט צו זאגען, זיינע ווערטער האבען מעהר וועניגער א אויטאראטיווען כאראקטער.

אין א געשפרעך מיט איהם וועגען איינדרוק פון ציוניסטישען קאנגרעס אויף די ענגלישע אפיציעלע און פארלאמענטארישע קרייזען, האט ער נישט געוואלט רעדען, ר'זאגט אבער, אז די שטארקע קריטיק, וואס מען האט געהערט, אויפ'ן קאנגרעס, איז געווען א באטידליכע רעאקציע פון די לעצטע געשעהענישן, כאטש זיי זענען אפשר געווען צופיל קריטיש. ער פערשטעהט אבער נישט, וואס מען ווארפט ארויף אויף דר. וויצמאן די שולד פון דער רעגירונג. זי איז געוויס נישט זיינע.

ער דערצעהלט אז דר. וויצמאן האט זעהר העפטיג געקעמפט געגען אלע אטאקעס וואס זענען געמאכט געווארען אויפ'ן ציוניזם, וואלט אן אנדערער געווען אויף זיין ארט, זאגאר איינער פון די שטארקסטע קריטיקער וואלט ער זיכער נישט געקריגען דאס וואס מען האט נאר געגעבען צו דר. וויצמאן. און נישט באר דאס, ער איז זיכער, אז דאס ווייסבוך וואלט געבליבען ווי געווען, מאקדאנאלדס בריף איז וויצמאנס א פערזענליכער נצחון.

3 בנוגע דעם נייעם עקזעקוטיוו?

— אויסער פראפעסאר בראדעצקי און ה' סאקאלאוו קען נישט די רעגירונג קיינעם פון דעם עקזעקוטיוו. די אנדערע זענען אונז פרעמד. עס איז אבער צו דאנקען, וואס עס האט זיך געענדיגט מיט דעם. סאקאלאווס פראגראם בערוהיגט די געמיטער, ווייל ער איז לויט דער וויצמאניסטישער שיטה.

איך ציה זיין אויפמערקזאמקייט אויף דער פאליטישער רעזאלוציע וועגען דעם מאקדאנאלד־בריף.

דער בריף כשהוא לעצמו איז נישט אין גאנצען צופרידענשטעלענד, זאגט מר. מאקדאנאלד, אבער איך פערזיכער אייך, אז דער פרעמיער האט נאך קיינמאל נישט גענומען אזא גרויסען אינטערעס אין ציוניזם, ווי זינט די לעצטע געשעהענישן, ער איז כסדר אינפארמירט וועגען אלעם און איז בעשלאסען אויסצופיהרען דעם בריף אין דעם ווארט און גייסט. אנדערש וואלט ער זיין אונטערשריפט צו איהם נישט געגעבען.

די פאדערונג פון דער יודישער אגענץ וועגען דעם ענטוויקלונגס־פלאן זאגט מאקדאנאלד — איז דערווייל אפגעלעגט אויף א אומבעשטימטען טערמין. (ווי בעוואוסט איז ער שוין פערעפענטליכט געווארען). נאר וועגען דעם ארגומענט וואס די אגענץ רוקט ארויס אין שייכות מיט דער קאמפעטענץ פון דעם הויך־קאמיסאר וועלכער זאל כלומרשט זיי והדער פוסק אחרון אין די פראגען אין וועלכע ביידע צדדים קענען זיך נישט איינינגען, איז א געפעהלטער, שוין צוליב דעם, וואס די רעגירונג האט נישט בדעה צו געבען דעם הויך־קאמיסאר אזא רעכט, אין אזעלכע פאלען וועט ער די מיינונגס־פערשידענהייטען איבערשיקען צום קאלאניען מיניסטעריום און ווארטען אויף אינסטרוקציעס פון דארטען, צו דעם מוז איך אויך צוגעבען זאגט מאקדאנאלד, אז די רעגירונג וועט דאן קיין עוולה נישט טון דאס יודישע פאלק, אויף דעם שטעהען מיר אויף דער וואך.

מאקדאנאלדס זוהן איז זיכער, אז דער בריף וועט ווערען ערפילט און נישט נאר דאס, ער האפט אז אין משך פון 6 מאנאטען וועט זיך די לאגע אין ציוניזם פיל פערבעסערן, ווען איך פרעג איהם ער זאל מיר זאגען צי איז עס גלאט א פרומער וואונש צי איז די האפנונג זיינע באזירט אויף עפעס רעאלעס, גיט ער מיר כמעט א אויסמיידענדיגען ענטפער, ער גיט אבער צו אז ער האט אורזאכען, צו גלויבען, אז זיין האפנונג וועט מקויים ווערען. נאטירליך קען ער נישט זאגען ווי אזוי און אין וואס די בעסערונג וועט בעשטעהן.

מ. ערעלבוים.

——=:)O(:=——

אין די שווערע טעג פון דייטשלאנד

זענען נישט פארגעקומען קיין שום רעוואלוציאנערע ארויסטרעטונגען

(א בריף פון בערלין)

דייטשלאנד לעבט איבער א דרייפאכען קריזיס: א פינאנציעלען, עקאנאמישען און אויסערליך־פאליטישען. ס'איז אבער כאראקטעריסטיש, אז אין די לעצטע וואכען ביי דעם קאטאסטראפאלען פינאנציעלען קריזיס איז די רוהע און ארדנונג אין ערגיץ נישט געשטערט געווארען. ס'איז נישט געווען קיין איין וויכטיגע אין בעדייטענדע פאליטישע ארויסטרעטונג, ס'איז נישט געווען קיין ערנסטע אדער גרויסע פאליטישע דעמאנסטראציע.

אפילו די צונויפלויפען פאר די באנקען און שפאר־קאסעס וועגען וועלכע ס'איז אין דער אויסלענדישער פרעסע געשריבען געווארען מיט א געוויסער סענסאציע, האבען נישט געטראגען קיין שטורמ'דיגען כאראקטער. די דייטשען האבען זיך צו זייער אומגליק בעצויגען זעהר ערנסט און מיט פערשטענדניש, נישט קוקענדיג אויף אלע אונבעקוועמליכקייטען און עולות, וואס דער בירגער האט אליין געליטען.

אין פערלויף פון ערשטען טאג ווען די שפאר־קאסעס האבען ארויסגעגעבען נאר 20 מארק אויף א שפארזאמקייטס־ביכל, האבען זיך אין בערלין געמאלדען 37 טויזענד שפארזאמקייטס־ביכלעך, הגם די בערלינער קאסעס האבען ארויסגעגעבען אזעלכע ביכלעך איבער 900 טויזענד, אזוי אז נאר פיר פראצענט האבען זיך געווארפען צו די קאסעס. מ'דארף דערביי נישט פערגעסען, אז צווישען די 37 טויזענד געפינען זיך 20 טויזענד אזעלכע, וואס האבען די 20 מארק געדארפט אויף ברויט און בוכשטעבליכען זין פון ווארט.

אויב אין דער דאזיגער צייט איז נישט געווען קיין איין גרויסע פאליטישע ארויסטרעטונג פון דער אפאזיציע, שוין נישט רעדענדיג וועגען קיין רעוואלוציאנערער אקציע, זעהט אויס, אז מ'קאן וועגען קיין רעוואלוציאנערער אקציע נישט רעדען.

ס'וואלט זיך געקענט אויסדוכטען, אז דוקא אין די טעג פון 12 ביז'ן 17 יולי וועט די רעוואלוציאנערע פארטיי, וועלכע צעהלט מיליאנען אנהענגער אין לאנד, וועלכע האט א גרויסען ארגאניזאציאנעלען אפאראט — וועט אויסנוצען דעם זעלטענעם מאמענט און וועט פרובען געבען א טויטקלאפ דער הערשענדער ארדנונג. אבער אזעלכע פרובען זענען נישט געווען, נישט מצד די נאציאנאל־סאציאליסטען און נישט מצד די קאמוניסטען.

ווער ס'קען די שטעלונג פון די פיהרער פון דעם דייטשען קאמוניזם און היטלעריזם, וועט אפילו נישט צווייפלען, אז אזא פיהרונג האט זיי דיקטירט דאס בעוואוסטזיין, אז מ'דארף אין איצטיגען שווערען מאמענט אונטערהאלטען די רעגירונג.

אין דייטשלאנד פערטייטשט מען דאט דערמיט, אז די האפנונג אויף אינטערנאציאנאלע הילף פאר דייטשלאנד און אויף א דערנעהנטערונג צווישען דייטשלאנד און פראנקרייך האבען בעדייטענד פערקלענערט די שאנסען פון די רעוואלוציאנערע פארטייען. צוליב דעם טאקע איז דער אנטי־רעגירונגס־אויפרוף, וואס איז ארויסגעגעבען געווארען דורך די היטלער־לייט מיט עטליכע טעג צוריק, אדורכגעגאנגען אהן עכא צווישען דער בעפעלקערונג און אין דער פרעסע. ס'איז אויך געווען א שאס אין דער לופט די טעלעגראמע, וואס היטלער, הוגענבערג און פאן דע גאלץ האבען געשיקט צו ברינינג'ען קיין לאנדאן, אז ער זאל, חלילה, נישט פערקויפען דייטשלאנד.

זעהר פיל מענשען האלטען, אז אין די איצטיגע טעג איז דער אמת'ער אויסדרוק פון דייטשלאנד'ס נאציאנאלע פאדערונגען דער „שטאל־העלם" און די נאציאנאליסטען פון אלע רעכטע שאטירונגען. די זעלבע האלטען אויך, אז די רעכטע זענען איצט דער הערשענדער פאליטישער עלעמענט אין דייטשלאנד. ס'איז אבער נישט אזוי. די סאמע כאראקטעריסטישע שטימונג פון איצטיגען דייטשלאנד איז — די אנטי־קאפיטאליסטישע וואס נעהמט אן פערשידענע פארמען און טרעט ארויס אונטער די פערשידענארטיגסטע פאטריאטישע פירמעס.

די ענערגישע מיטלען וואס ברינינג'ס רעגירונג האט אנגענומען געגען דעם ענטלויפען פון די קאפיטאלען און געגען בעהאלטען זיי פון שטייערען, איז שטארק געפאלען געווארען די ארבייטער־מאסען, בעאמטע, האנדווערקער און אפילו קליינע סוחרים. וואהשייגליך וואטען די דאזיגע מיליאניגע מאסען, אז נאך די דערמאהנטע באמת אנטי־קאפיטאליסטישע מיטלען וועט נאך נאכקומען די קאנטראל פון דער רעגירונג איבער דער אינדוסטרי, גרויסהאנדעל און באנקען.

אבער א דאנק די מיטלען, וועלכע זענען שוין אנגענומען געווארען, איז ברינינג'ס רעגירונג איצט שטארקער, ווי זי איז געווען אין יעדען מאמענט פון איהר 16 חדשים'דיגער עקזיסטענץ.

פ. ס — א.

פארוואס האט וואלפאוויטש זיך אפגעזאגט

צוריק צופאהרען קיין רוסלאנד?

ווי בעקאנט האט די סאוויעטישע רעגירונג צוריקגערופען קיין רוסלאנד דעם בעאמטען פון דער סאוויעטישער האנדעלס־פארשטעהערשאפט אין ווארשא, וואלפאוויטש.

וואלפאוויטש האט זיך אפגעזאגט צו פאהרען קיין רוסלאנד. וועגען דעם האבען זיך פערשפרייט אין דער פרעסע פערשידענע קלאנגען און סברות, עטליכע צייטונגען האבען אפילו געשריבען אז וואלפאוויטש איז אויס מורא פאר די סאוויעטישע ג. פ. או.־אגענטען משוגע געווארען, אנדערע האבען ווידער פערבונדען די דאזיגע געשיכטע מיט דער מעשה פון שפיאן דעמקאווסקי,

איצט האט וואלפאוויטש פערעפענטליכט א בריף, וועגען די מאטיווען וואס האבען איהם בעוואויגען זיך אפצוזאגען פון צוריק פאהרען קיין רוסלאנד. וואלפאוויטש שרייבט:

„איך בין אן אלטער פאליטישער עמיגראנט נאך פון די צאר'ישע צייטען, א געוועזענער פלעכאנאוויץ. איך בין אן אנטיילנעהמער אין די רעוואלוציעס אין 1905 און 1917. ביז'ן יאהר 1905 האב איך עטליכע יאהר פערבראכט אויף עמיגראציע אין פראנקרייך און גענומען אן אקטיווען אנטייל אין דער אויסלענדישער ארבייט פון דער רוסישער סאציאל־דעמאקראטישער פארטיי, אין יאהר 1906 בין איך געקומען קיין רוסלאנד און אנגעהויבען צו ארבייטען אלס סעקרעטאר אין איינעם פון די קוילען־גרובען אין דאנבאס. דארט האב איך פערבראכט צעהן יאהר, אויסנוצענדיג אלע מעגליכקייטען — לעגאלע און נישט־לעגאלע — אנטיילצונעהמען אין די קולטור און פראפעסיאנעלע ארבייט צווישען די קוילען־גרעבער ארבייטער.

נאך די פעברואר־איבערקעהרעניש אין יאהר 1917 בין איך אויסגעוועהלט געווארען אלס פארזיצער פון פראפעסיאנעלען פעראיין פון די גרובען־ארבייטער, דער פעראיין האט געצעהלט צוואנציג טויזענד ארבייטער.

אין 1920 נאכדעם ווי די באלשעוויקעס האבען זיך פערפעסטיגט אין אוקראאינא בין איך געוועהלט געווארען אין סאוויעט פון די ארבייטער און פויערים דעפוטאטען און צוגעשטאנען צו דער אומפארטייאישער גרופע.

דארט האב איך זיך גלייך אין דער ערשטער צייט איבערצייגט אז ס'קען נישט זיין קיין רייד וועגען קיין בוצליכער און שאפענדער ארבייט אין באקאווער סאוויעט, ווייל די מעהרהייט פון זיינע מיטגלידער זענען געווען געהארכזאמע מאריאנעטקעס אין די הענד פון די באלשעוויקעס, איך האב געלעגט מיין אמט און איבערגעגאנגען צו דער ווירטשאפט־עקאנאמישער ארבייט, ביז'ן יאהר 1928 בין איך געווען אויף פערשידענע אמטען. אין יאהר 1928 בין איך קאמאנדירט געווארען קיין ווארשא אין דער סאוויעטישער האנדעלס־מיסיע.

צוריקצוקעהרען זיך קיין רוסלאנד האב איך מיך אפגעזאגט 1) דערפאר, ווייל מיך האבען דארט דערווארט פאליטישע פערפאלגונגען און 2) צוליב דעם, כדי אנצוהויבען אן אפענעם קאמף מיט'ן סאוויעטישען רעזשים, אזוי ווי איך האב בשעתו געקעמפט מיט'ן צאר'ישען רעזשים.

——=:[O]:=——

די דיסקוסיע אין ענגלישען פארלאמענט

וועגען די מינדערהייטען־רעכט אין איראק

לאנדאן, (יט"א) ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט האט זיך אין ענגלישען פארלאמענט ענטוויקעלט א לעבהאפטע דיסקוסיע וועגען די מינדערהייטען אין איראק. בעת וועלכער עס איז אויך בעריהרט געווארען די לאגע פון דער יודישער מינדערהייט.

סער סאמועל האט אויסגעדריקט די מיינונג, אז סיי די ענגלישע רעגירונג און סיי די רעגירונג פון איראק דארפען אפגעבען דעקלאראציעס פאר'ן פעלקער־בונד, דאס די רעכט פון מינדערהייטען אין איראק וועלען פערזיכערט ווערען. די מינדערהייטען פראגע אויף דעם מזרח איז זעהר קאמפליצירט און פאדערט א דרינגענדע לעזונג.

דעפ. ג. מאנדער (ליבעראל) פאדערט אויך צו בעשטימען גאראנטיעס פאר די מינדערהייטען, ווייל פיל מלוכות, וואס געפינען זיך אויף א העכערע שטופע פון פאליטישער ענטוויקלונג בעפרידיגען נישט די פאסטולאטען פון די מינדערהייטען.

דעפ. ענעסליי סאמועוויל פאדערט גאראנטיעס פאר די יקורדען און אסיריעס ווי אויך פאר די קלענערע מינדערהייטען ווי יודען.

דעפ. באדזשין (ליבעראל) האלט אז די מינדערהייטען פראגע לאזט זיך נישט בעגרענצען צו איראק און איז ענג פערבונדען מיט די ראסען־בעציהונגען אין עבר הירדן, לבנון, ארץ־ישראל, סיריען און אראביען. עס איז אפשר נישט צוועקמעסיג צו פערבינדען די מינדערהייטען פראגען מיט'ן אריינטריט פון איראק אין פעלקערבונד.

דער לעצטער אין דער דיסקוסיע האט גענומען דאס ווארט דער געוו. קאלאניען־מיניסטער עמערי, וועלכער האט ערקלערט: איך האלט, אז די בעסטע גאראנטיע פאר די מינדערהייטען ליגט אין דער אנערקענונג פון דער איראקער רעגירונג פון א הויך פעראנטווארטליכקייט און אין די גוטע און פריינדליכע בעציהונגען צווישען ענגלאנד און דער רעגירונג פון איראק.

אין זיין ענטפער האט דר. שילס אנגעוויזען אויף דער טאלעראנץ פון דער אראבישער בעפעלקערונג און האט פעסטגעשטעלט אז די קאנסטיטוציע פון איראק פערזיכערט די פולע פרייהייט פון געוויסען און זעהט פאר די שאפונג פון שול־וועזען פאר אלע געמיינשאפטען אין זייער שפראך.

פערקויפט א גאנצע שטאט

ווי אזוי די ענגלישע אריסטאקראטיע ווערט בדיל הדל

לאנדאן, 26 (ספ. טעל.) ווי שטארק עס לאזט זיך פיהלען דער איצטיגער ווירטשאפטליכער קריזיס אפילו אין רייכען ענגלאנד, זאגט עדות דער פאקט פון פערקויפען א גאנצע שטאט.

דער 23־יאהריגער פירשט פון בארפאלק, צו וועלכען עס געהערט די גאנצע פארט־שטאט ליטל העמפטאן אויפ'ן דרום־ברעג פון ענגלישען פירש הויכער בעשטייערונג פון זיין פערמעגען צו פערהויכער בעשטייערונג פון סיין פערמעגען, צו פערקויפען די גאנצע שטאט צו אן'ענגלישער פירמע.

די הויך פון דער סומע, וואס דער פירשט האט „געלייזט" פאר דער שטאט, ווערט געהאלטען בסוד, אבער זי בעטרעפט אוודאי א פיינע פאר מיליאן פונט.

שניי אין מאלדאוויע

בוקארעשט, 26 (ספ. טעל.) איבער מאלדאוויען איז אדורך א שטראם פון קעלט.

אין די טאלען איז די טעמפעראטור געפאלען פון 50 אויף 4 גראד, און די בערג — אפילו נידעריגער פון זערא.

אין איניגע ערטער פאלט א שניי.

צוויי הונדערטטויזנט
צוויי הונדערטטויזנט
צוויי הונדערטטויזנט

2 0 0.0 0 0

היינט פייערליכע פרעמיערע
ביי דער ווילנער טרופע אין שטאט־טעאטער

צוויי הונדערטטויזנט
צוויי הונדערטטויזנט
צוויי הונדערטטויזנט

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג 28 יד מנחם אב תרצ"א

יולי

זון-אויפגאנג 3.45
זון-אונטערגאנג 7.39

פון האנדעלס-געריכט

דאס געריכט האט אויף זיין לעצטער סעסיע בעשטעטיגט דעם אפמאך פון דער באנקראטירטער פירמע „אייזעל פאלאקאוו און קאמפ.“ (פיעטריקאווער 33) מיט איהרע קרעדיטארען (רעגולאציע אויף 15 פראצ. און 4 האלב יאהריגע ראטעס) דעם באנקראט אנערקענט, אלס בערעכטיגטען און קוואליפיצירט די פאלאקאוו'ס צוריקצוקעהרען זיי די סוחרישע ווירדע.

• • •

דאס געריכט האט בעשטעטיגט דעם אפמאך צווישען גוסטאוו פאשקע (זאקען-פאבריק אין אלעקסאנדער) מיט זיינע קרעדיטארען –רעגולאציע אויף 70 פראצענט–און דעם אירטייל וועגען אפלייגען זיינע צאהלונגען אפגעווארפען.

• • •

דאס געריכט האט זיך אפגעזאגט צו געבען א גלייט-שיין די באנקראטירטע מאטעל-גדליה באהאריער און העניך-אדאלף זומערפעלד.

פון דער „ווידזעווער מאנופאקטור“

ערב דאס צוריקציהען פון דער ביטע וועגען א „נאדזור“

(א) די אונטערהאנדלונגען פון דער „ווידזעווער מאנופאקטור“ מיט די קרעדיטארען, וואס טיילען זיך אויף 2 גרופען, ווערען ווייטער געפיהרט אין ווארשא, און, לויט ווי מ'אינפארמירט אונז, וועלען זיי נאך דויערען עטליכע טעג.

פאריגען שבת איז וועגען די ענינים ארויסגעפאהרען קיין ווארשא דער דיר. מאקס קאהן.

די אונטערהאנדלונגען מיט איין גרופע זענען שוין פערענדיגט, און אזוי ווי מ'רעכענט, אז אויך די צווייטע גרופע וועט איינגעהן אויף הנחות, קאן עס משפיע זיין דערויף, אז די פערוואלטונג פון דער פירמע וועט צוריקציהען די ביטע וועגען פראלאנגירען די צאהלונגען.

• • •

בהדרגה'דיג ווערען די ארבייטער צוריקגענומען צו דער ארבייט, און איצט זענען שוין בעשעפטיגט אנ'ערך 3000 ארבייטער.

• • •

אונאפהענגיג פון די אונטערהאנדלונגען מיט די קרעדיטארען, רעווידירען די עקספערטען פון האנדעלס-געריכט דעם פערמעגען און די בוכפיהרונג פון דער „ווידזעווער מאנופאקטור“.

באהן-בילעטען אויף ראטעס...

פערענדיגט די אויספארשונג פון דער באהן-בילעטען-אפערע

(א) ווי מיר דערוויסען זיך, איז די אויספארשונג געגען די פעלשער פון די באהן-בילעטען פערענדיגט געווארען, און די אויספארשונגס-מאכט וועט היינט איבערגעבען דעם פראקוראר פון קרייז-געריכט די אקטען.

דער פראקוראר וועט היינט דעצידירען, צי די 8 הויפט-שולדיגע וועלען בלייבען זיצען אין טורמע, צי מען וועט זיי ארויסלאזען אויף קויציע ביז'ן פראצעס.

אונאפהענגיג דערפון, זוכט איצט ענערגיש די מאכט די פערזאנען, וועלכע האבען געקויפט די פאלשע בילעטען, און די צוהעלפער ביים פערשפרייטע ןדי בילעטען.

ס'איז אינטערעסאנט צו ברענגען אין דער עפענטליכקייט איין מאמענט פון דער אויספארשונג, ווי דהיינו — אז שפיעוואק מיט מראוויעץ'ן פלעגען אויך בשעת הדחק פערקויפען די קרייז-בילעטען זייערע אויף ראטעס....

דערביי פלעגען זיי געבען צו פערשטעהן, אז די באהן-מאכט רעכענט זיך מיט דער שווערער ווירטשאפטליכער לאגע, און ווילענדיג ענטקעגענקומען דעם סוחרטום, מאכט זי הנחות פאר די, וואס האבען זיך עס פערדינט...

דערוויל זעהן מיר, אז די אפעריסטען האבען ביי דעם ענין נישקשה'דיג פערדינט, און צי זיי וועלען בעקומען די פערדינטע שטראף וועלען מיר זעהן.

א וויכטיגע אויפקלערונג

וועגען דער גילטיגקייט פון געריכטס-אויפפאדערונגען

(2) אזוי ווי ס'טרעפען גאנץ אפט פאלען, אז א געריכטס-אויפפאדערונג ווערט נישט צוגעשטעלט דירעקט צום אדרעסאט, מחמת זיין אפוועזענהייט, און זי ווערט איבערגעגעבען עמיצען פון די משפחה-לייט, שכנים אדער סטרוזש, און אזוי-ווי עס טרעפט אויך, אז מחמת נאכלעסיגקייט, פערגעסען זיך א. א. בעקומט נישט פון זיי דער ריכטיגער אדרעסאט די אויפפאדערונגען, און דערנאך האט ער דערפאר אפצוקומען שטראף — איז כדאי צו וויסען, וואס דאס העכסטע געריכט אין ווארשא זאגט וועגען אזעלכע פאלען.

איז אט וואס עס ווערט געזאגט אין דער אויפקלערונג:

„לויט'ן ארטיקעל 203 פון שטראף-קאדעקס מעג מען אמת טאקע איבערגעבען א געריכטס-אויפפאדערונג עמיצען פון די שטוב-מענשען, שכנים אדער סטרוזש – אויב ס'איז נישטא קיינער אין שטוב, ווער ס'זאל די „וועזוואניע“ אפנעהמען – מען קאן זי אפילו איבערגעבען אין ומינע-אמט פון דער בעגעבענער געגענד, אבער אין יעדען פאל מוז דער צושטעלער צוקלאפען צו דער טיר פון אדרעסאט א מעלדונג וועגען דעם ווי-אזוי, וואו און ווען ער האט די „וועזוואניע“ צוגעשטעלט.

ערשט ביים דורכמאכען די דאזיגע פראצעדור קאן די אויפפאדערונג געהאלטען ווערען פאר צוגעשטעלט, ווען אפילו דער אדרעסאט איז נישטא.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט בייגאכט דיזשורירען: ה. דאנצער (זגערזשער 57), וו. גראשקאווסקי (11 ליסטאפאד 5) ס. גארפיין (פילסודסקעגא 54), ס. גארטאשעווסקי (פיעטרקאווער 164) ר. רעמבעלינסקי (אגדזשעא, 26) א. שימאנסקי (פשענדזאלניאנא 75).

צוגאב פאבאר-קאמיסיע

(2) היינט, דינסטאג און מארגען מיטוואך וועט אין פ. ק. או. אלעיא-קאשטשיושקי 21 אמטירען א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר מענער פון יאהרגאנג 1910 און עלטערע יאהרגענג, וואס האבען זיך לעת עתה נישט צוגעשטעלט פאר א קאמיסיע, און האבען נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט.

די קאמיסיע הויבט אן צו אמטירען 8 אינדערפריה.

פאר דער קאמיסיע דארפען זיך שטעלען די מענער פון די אויבענדערמאהנטע יאהרגענג, וועלכע וואוינען אין טעטיגקייטס-געביט פון פ. ק. או. לאדז-שטאט 2, ד. ה. אויפ'ן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 קאמיסאריאטען.

פאסט און פראטעסטען

(2) לויט ווי מיר דערוויסען זיך האט אין משך פון פאריגען קווארטאל דער לאדזער פאסט-אמט פראטעסטירט 730 וועקסלען אויף א סומע פון 117,028 זל.

א „ה“ איז סידור מעג מען...

אבער היי אין פעלד טאר מען נישט גנב'ענען

(2) אלס סימן אז ס'איז טאקי אזוי, קאן דינען דער פאקט, וואס איגנאצי וואיטשעכאווסקי'ן (פון דארף יעזשארקא) האט מען ארעסטירט פאר פעריאדישען בע'גנב'ענען פעלדער ובפרט דעם פויער אנטאני יארוגא, ביי וועלכען ער האט אפ גערוימט א סך הויפענס היי און סנאפעס אפגעשניטענעם קארן.

די אייביג נארישע ליבע

האט פערפיהרט א דארפיש מיידעל אין דעם פראזאאישען לאדז

(2) פאריגען יאהר האט קאזשימיערא בודזשינסקא, א 22-יאהריג דארפיש מיידעל בעקאנט אויף זומער-וואוינונג א יונגענמאן, און ס'האט זיך צווישען זיי פערקניפט א ראמאן.

אין יוני היי-יאהר האט דער יונגערמאן וויזער בעזוכט די זומער-וואוינונג, אבער דאס מאל אויף א קורצע צייט, און אז ער האט בעגעגענט קאזשיע'ן האט ער איהר צוגערעדט, אז זי זאל ענטלויפען מיט איהם קיין לאדז, וואו ער וועט מיט איהר חתונה-האבען.

דאס נאאיווע מיידעל האט זיך געפאלגט, און געוואוינט עטליכע וואכען ביי דעם „חתן“.

מיט א וואך צוריק האט ער זי אבער אינטערגעשיקט עפיס קויפען א קלייניגקייט, און אליין האט ער פערלאסען די וואוינונג אין ערגיץ אוועקגעפאהרען, וואהרשיינליך, אויף אורלויב.

האט זיך דאס אפגענארטע מיידעל נעבעך געפלאנטערט עטליכע טעג איבער די גאסען, זוכענדיג דעם „חתן“ און עפיס א שטיקעל ארבייט אויף צו דערנעהרען זיך, און נעכטען איז זי, אויסגעשעפט פאר הונגער, און אויסגעפייניגט פאר מידקייט, אנידערגעפאלען פער'חלשט אין גאס, פונוואנען מ'האט זי אוועקגעפיהרט אין דער שטאטישער זביארניע.

פלוצים געשטארבען

(2) נעכטען איז פלוצים געשטארבען פון א הארץ-שלאג דער 54-יאהריגער משה שווארץ (קאנאזשעווסקי 7).

רעדוצירט דעם פיעטרקאווער ביודזשעט

(2) דער לאדזער וואיעוואדען-אמט האט אין א ספעציעלען רעסקריפט אויפגעפאדערט דעם פעטריקאווער מאגיסטראט צו רעדוצירען דעם פרעליטינאר אויף 182,000 אין די אויסגאבען, בעאויפטראגענדיג חוץ דעם אדורכצופיהרען א רייה פרינציפיעלע ענדערונגען אין דער ביודזשעט-צונויפשטעלונג.

קינאטעאטער

היינט און פאלג. טעג!
צוליב'ן קריזיס און נידערשלאגנקייט קען מען זיך גוט אויסלאכען ביז טרעהרען!

פריילעכע וואך!

1) נאכט-עסקאדרע
פרעכטיגע קאמעדיע.
2) הינטישער דרייעק
רעוואלוציע פילם מיט די קאמיקער
LAUREL i HARDY
3) נידער מיט דענטיסטן
הומארפולע קאמעדיע.
4) די ים-רויבער
גרויסע רעוו יאין קאלירען.

אנהויב אין געוועהנליכע טעג 5 אכמיטאג
שבת, זונטאג און יום-טוב 2.30 בייטאג
פאפולערע פרייזען.
אויפ'ן 1-טען סעאנס 50 גר. און 1 זל.
דער זאל איז מעכאניש ווענטילירט.

זגערזשער 17 לאדזער פאלקס-טעאטער זגערזשער 17
דירעקציע נ. גאלדשטיין.

גאסטראלען פון די בעוואוסטע ארטיסטען
בערטא זאסלאווסקא, לעאן געטליכערמאן
מיט'ן אנטייל ש. הערשקאוויטש און ה. באלבירסקי

היינט דינסטאג, דעם 28 יולי, מארגען מיטוואך, דעם 29 יולי, 9 אין אווענד
פרייזען פון 60 גר. ביז 2 זל. פרעמיערע! צום ערשטען מאל אין לאדז!
סענסאציאנעל! .·. שפאנענד! .·. פיל קאמישע סצענעס! .·. פאר קינדער פערבאטען

ווען א פרוי פערגעסט זיך

אין 3 אקטען מיט געזאנג און טענץ פון קארגבלים.

דאנערשטאג, דעם 30 יולי 9 אוו. א ספעצ. מתנה פאר'ן טעאטער-עולם!
אלע זיץ-פלעצער צו 1 זל. ווער ס'קויפט פריהער א בילעט בעקומט א בעסערן פלאץ!
נוצט אויס די געלעגענהייט! נור 1 מאל! די שטארק אויסגענומענע און בעליבטע פיעסע

„דער גאלדענער שדוך“

אין 4 אקטען מיט געזאנג און טענץ פון מ. שווארץ.

עס נעמען אנטייל די נייע אנגאזשירטע ארטיסטען לויט א. ב.: פרויען: בעזמאן, גאטפריד, זאסלאווסקא; מענער: אריעל, באלבירסקי, בראנשטיין, געטליכערמאן, גאספריד. הערשקאוויטש, נייהויז. פאלאנסקי. .·. מוזיק-ליטונג – מ. קאכאנאווסקי, טעכנישע ליטונג – ד. אריעל, סופלער – וו. נייהויז. בילעטען צו בעקומען אין קאסע

צוויהונדערטטויזנט

צוויהונדערטטויזנט

צוויהונדערטטויזנט

200.000

היינט פייערליכע פרעמיערע
ביי דער ווילנער טרופע אין שטאט-טעאטער

צוויהונדערטטויזנט

צוויהונדערטטויזנט

צוויהונדערטטויזנט

צווייהונדערטטויזנט
צווייהונדערטטויזנט
צווייהונדערטטויזנט

200.000

היינט פייערליכע פרעמיערע
ביי דער ווילנער טרופע אין שטאט-טעאטער

צווייהונדערטטויזנט
צווייהונדערטטויזנט
צווייהונדערטטויזנט

דערשאסן אן אנפאלער אויף א זומערוואוינונג

ער האט זיך אנגענומען א ספעציאליטעט צו פערגוואלדיגן דינסטמיידלעך. — אריינגעריסן זיך ביינאכט און געוואלט דער'הרג'ענען, דערביי ווערט דער אנפאלער דערשאסן

אויף דער זומער־וואוינונג אין נאווע־כרוסטי־יטער זשאקאוויץ האט נעכטען ביינאכט פאסירט א מערקווירדיגע פאסירונג וואס האט אנגעווארפען א שרעק אויף אלע ליעטניקעס. וואס וואוינען אין דער דאזיגער געגענד.

איינער א דאָרטיגער לאנדווירט מיט'ן נאמען זיגמונט רודזקי איז געווען בעקאנט מיט זיינע שטענדיגע אוואנטורעס, זיין ספעציאליטעט איז געווען צו פערגוואלדיגען אלע דינסט־מיידלעך וועלכע זענען געקומען מיט זייערע בעלי - בתים אהין אויף זומער־וואוינונג, קיין שום מיטלען האבען נישט געהאלפען אויסצומיידען אז די מיידלעך זאלען נישט זיין קיין קרבנות פון רודזקי, ער האט זיך בגוואלד אריינגעריסען אין די וואוינונגען פון די ליעטניקעס אוועקגעשלעפט די דינסטמיידלעך און אפגעטון דאס זייניגע, א חוץ דעם איז דאס געווען א שיכור און אן'אוואנטורניק, וועלכער האט אנגעווארפען א פחד אויף דער גאנצער געגענד, אזוי איז געגאנגען יעדעס יאהר און פיל פון די ליעטניקעס וואס האבען געוואוינט דאָרט אויף זומער־וואוינונג זענען שוין צום צווייטען מאל, צוליב דעם דאזיגען רודזקי, אהין נישט געקומען.

היינטיגעס יאהר וואוינט צווישען אנדערע אין נאווי־כרוסטי דער לאדזער בערנארד פינסטער פון גדאנסקא 8, ער האט מיט אריסגענומען א דינסט־מיידעל די 19־יעהריגע קלעמענטינא גורסקא. דאס מיידעל איז זעהר א שיינע, פערשטעהט זיך, אז זי איז באלד געפעלען געווארען רודזקין און ער האט געזוכט א מיטעל ווי אזוי צו פער'נארען דאס מיידעל און זי צו פערגוואלדיגען. דאס מיידעל האט אבער בשום אופן נישט געוואלט קענען רודזקין, וויסענדיג פון זייגע מעשים אין דארף, זי האט אפילו מיט רודזקין נישט געוואלט רעדען,

דער אוואנטורניק האט דעריבער אונטערגעשטעלט זיינס א חבר וועלכער האט זיך בעקענט מיט קלעמענטינא און מיט איהר זיך אפט געטראפען. מיט צוויי וואכען צוריק האט רודזקיס חבר פארגעלעגט דעם מיידעל, אז ער זאל זיך מיט איהר איבערפאהרען שפאצירען אויף א בריטשקע. דאס מיידעל איז איינגעגאנגען דערויף און איז מיטגע־פאהרען. דער שייגעץ איז מיט איהר פערפאהרען אין וואלד אריין. דארט האט שוין געווארט רודזקי, וועלכער האט גענומען דאס מיידעל צו זיך אין די ארעמס, און זי מעהר נישט אפגעלאזען, ער האט אזוי לאנג געפייניגט דאס מיידעל ביז זי האט פער־לוירען דעם בעוואוסטזיין און איז דורך דעם אויס־וואורף פערגוואלדיגט געווארען.

קלעמענטינא איז אהיים געקומען צו איהרע בעלי בתים אין א שרעקליכען צושטאנד: איינגאנצען צובלוטיגט, צעריסען די מלבושים, און קוים זיך גע־שלעפט אויף די פיס.

מיט א שרעקליכען געוויין האט זי דערצעהלט, ווי אזוי מ'האט זי פערנארט אין וואלד אריין און ווי אזוי רודזקי האט זי פערגוואלדיגט.

אויף צומארגענס איז דאס מיידעל אוועק אויפ'ן פאליציי־פאסטערונעק און געמאלדען וועגען דעם, ס'האט זיך אנגעהויבען אן אויספארשונג, רודזקי האט געלייקענט שטיין און ביין אבער שפעטער ביי אדורכגעפיהרטער קאנפראנטאציע האט ער זיך מודה געווען, נאר האט דערביי ערקלערט, אז ער קען קלע־מענטינען אלס א פראסטיטוטקע פון לאדז. פער־שטעהט זיך, אז מ'האט איהם נישט געגלויבט, און בעגעז איהם איז פערפיהרט געווארען א פראצעס.

רודזקי האט בעשלאסען נקמה צו נעהמען אן דעם מיידעל. ער האט זי כסדר געדראהט אז זי וועט שוין קיין לעבעדיגע נישט ארויס פון דארף, און אז ער וועט זי דערהרגענען, דערפאר ווייל זי האט איהם פערמסרט פאר דער פאליציי.

נעכטען האט רודזקי אנגעהויבען אויסצופיה־רען זיין נקמה. זיין פלאן האט זיך אבער פאר איהם אר־ליין זעהר שווער פערענדיגט. זונטאג ארום האלב 1 ביינאכט האט רודזקי זיך אונטערגע'גנב'עט צוזא־מען מיט זיינס א חבר אונטער'ן פענסטער פון בער־נארד פינסטער און וויסענדיג אז דאס דינסטמיידעל שלאפט אין קיך, האט ער אויפגעריסען דעם לא־דען ,אויסגעשניטען א שויב און אריין אין קיך, ער איז צוגעלאפען צום בעט וואו ס'איז געשלאפען דאס דינסטמיידעל, אין דער פינסטער האט ער אבער נישט געזעהען אויף וועלכער זייט דאס מיידעל שלאפט מיט'ן קאפ און מיט דער גאנצער קראפט איהר אריינגעשטאכען א מעסער, צום גליק האט ער געטראפען אין די פיס און איהר געמאכט א טיפע וואונד. דאס מיידעל האט זיך אויפגעכאפט מיט א שרעקליכען געשריי, וועלכער האט אויפגעוועקט אויך די בעלי־בתים. דער ליעטניק פינסטער האט געמיינט אז גנבים האבען זיך אריינבעקומען אין זיין וואוינונג און האט אויך געמאכט אן'אלארם.

אויף די געשרייען פון די בעפאלענע איז ארויס געלאפען דער וויכ'ט פון דעם הויזעל פאוועל דול־קאווסקי וועלכער האט געוואלט פערהאלטען רודזקין, דער אויסוואורף האט אבער דערלאנגט דולקאווסקין מיט א שווערען אייזען איבער'ן קאפ, דאן האט דולקאווסקי אויסגעשאסען און האט געטראפען רוד־זקין אין בויך אריין. דער חבר וואס איז געקומען מיט רודזקין האט דעם שטערבליך־פערוואונדעטען גענומען אויף די פלייצעס און איהם אפגעפיהרט צו איהם אהיים.

אזוי ווי אויפ'ן דארף איז נישט פארהאן קיין פאליציי האט מען געמוזט אפווארטען ביז איינדער־פריה בכדי צו מעלדען וועגען דעם פארפאל דער פאליציי אין קאלושקי. די ערשטע פאליציאנטען האבען רודזקין שוין געפונען אין א גוססדיגען צו־שטאנד.

די פערוואונדעטע קלעמענטינא גורסקא און דולקאווסקי איז ערטיילט געווארען הילף דורך די דאקטוירים אדעלפאנג און פוקס, וועלכע וואוינען אין זשאקאוויץ.

דער דאזיגער פאל האט געמאכט א גרויסען רושם אויף אלע ארומיגע ליעטניקעס.

א שוויגער זאגט אויף אזא איידעם:

—א גליק, וואס דו ביזט נישט געבוירען א פרויען-צימער, ווארום מ'קאן דאך ביי דיר אלץ פועל'ן

(2) בידוע געפינט זיך אויף נאוואמיעסקא־גאס א רייה אזוי גערופענע גאסט־צימערן ביי די האורעס־געוועלבער.

אין די דאזיגע צימערן ווערען געשלאסען כל'ערליי געשעפטען ובפרט צווישען די סוחרים, וואס קומען קיין לאדז, און שפייזען זיך אין די דאזיגע רעסטאראנען.

נעכטען האט איינער אזא האלץ־סוחר פון סקאזשיסק, בער קריגער זיך צוזאמענגעטראפען אין אזא גאסט־צימער מיט איינעם א פערזאן, וואס איז איהם געווען קענטליך פון סקארזשיסק טאקי.

מען האט זיך צוזאמענגעמועסט, און דער פערזאן האט דערציילט, אז אנשטאט צו פאהרען צהיים, מוז ער געשעפטליך צופאהרען קיין ווארשא. — דעריבער האט ער געזאגט — האט ער א בקשה צו קריגערן, ער זאל מיטנעהמען מיט זיך א ברי־ליאנטען־רינגעל, וואס ער האט אפצוגעבען א גע־וויסען ראזענצווייגען, וועלכען קריגער קען.

קריגער האט דערויף מספים געווען און גע־נומען דאס רינגעל.

א פאר שעה שפעטער האט מען זיך ווידער צוזאמענגעטראפען און געכאפט א שמועסל.

האט דער פערזאן דורך אגב א זאג געטון, אז ער ברויך געגייטיג צו האבען תיכף־וזאראז א גמילת חסד'ל 400 זל. און אזוי־ווי קריגער איז שוין געווען מיט איהם קנעפעל־בקנעפעל, האט ער איהם דאס געלד געבארגט און גענומען ביי איהם א כתב'ל, אז נאך דעם, ווי ער וועט אפגעבען ראזענצווייגען דעם בריליאנטענעם רינגעל, וועט ער דאס געלד פון איהם צוריקבעקומען.

ערשט שפעטער איז קריגערן איינגעפאלען א פרעג צו טון ביי מבינים, וויפיל דאס רינגעל איז ווערט, — אט אזוי מעשי טשיקאוועס! — און אז ער האט געפרעגט, האט מען איהם געזאגט, אז דער אבן טוב איז א פשוט גלעזעל, און איז א שיסקע פולווער נישט ווערט...

שטייט קריגער און שרייט חי וקים אין קא־מיסאריאט — שרייט ער.

הקול קול ראדיא

והידים, און די הענד פון א גנב האבען איהם צוגענומען

(א) זיגמונט געברויך (אזוי הייסט ער : געברויך) פון מארישינער גאס 11 האט געקויפט דער ווייב זייגער א־מתנה א גוטען ראדיא־אפאראט פאר 650 זלאטעס.

זיי האבען זיך אבער נישט לאנג געפרייט מיט דער לופט־מוזיק, ווארום דעם 10 יאנואר ה. י. ווען מאן און ווייב זענען נישט געווען אינדערהיים, האבען זיך צו זיי אין שטוב אריינגעקראגען גנבים וועלכע האבען ארויסגעטראגען דעם ראדיא־אפא־ראט און אין איין וועגס מיטגענומען 45 זלאטעס פון שופלעדעל.

האט מען דעם אפאראט געזוכט און געזוכט, און אזוי ווי ער אליין איז אויך נישט צוריקגע־קומען, האט מען זיך אפגעווישט די ליפען און אין דער גנבה כמעט פערגעסען...

מאכט זיך אבער א מעשה, אז דעם 2 מאי ד.י. דערהערט פלוצים ד יפרוי געברויך עפעס „עהנליכע קולות" פון אויבערשטען שטאק וואס איבער איהר וואוינונג, און כאטש די קולות זענען פערשטיקט, דוכט זיך איהר אויס, אז זיי זענען איהר קענט־ליך... ס'איז עפעס א קול־ראדיא וואס טראגט זיך פון דער אויבערשטער וואוינונג וואו עס וואוינט יוסף־בער גינסבערג.

איז זיך די פרוי געברויך נישט לאנג מישב, און גייט ארויף אויבען כלומרשט בארגען א ציטריך ברויך, זי צו האבען, און ווי זי שטייט אזוי און שמועסט — דערקענט זי טאקי איהר אפאראט, וואס דער מאן האט איהר געשענקט א מתנה ב'650 זוזים.

הכלל, די פרוי געברויך האט פון דעם ענין געמאכט א געברויך אין דער פאליציי, און אזוי־ווי גינסבערג האט נישט געקאנט אויפקלערען ווי עס קומט צו איהם דער אפאראט האט איהם נעכ־טען דאס שטאטישע געריכט פערמשפט אויף א יאהר טורמע.

— א מאדנער יוד דער יוסף־בער, ער האט דאך געקאנט זאגען, אז דער אפאראט איז בתעלה געווארען אויף א העכערען שטאק...

מען מעג שוין אויסבעסערן

פעהלערן אין זעזנאניעס וועגען אומזאץ־שטייער

(א) לעת־עתה האט דער שטייער־צאהלער נישט געטארט מאכען קיין שום אויסבעסערונגען פון טעותים אין די זעזנאניעס פון אומזאץ.

איצט האט די פינאנץ־קאמער בעקומען וועגען דעם ענין פאלגענדע אויפקלערונג פון העכסטען אדמיניסטראטיווען טריבונאל:

„דער שטייער־צאהלער קאן אויסבעסערן זיין זעזנאניע וועגען אומזאץ. עס דארף נישט בעשטייערט ווערען א הכנסה פון פערקויפען געגענשטאנ־דען, מיט וועלכע דער שטייער־צאהלער האנדעלט נישט, און וואס האבען קיין שייכות נישט מיט זיין אינדוסטריע־טעטיגקייט".

בלוט־וואלונגען,
הערץ־בעקלעמונגען, אטעם־נויט, מורא־געפיהל, נערווען־רייצבארקייט, שווערמוט, שלאפלאזיגקייט קענען דורכ'ן געברויך פון נאטירליכען ביטער־וואסער
Franciszka Józefa
בעזייטיגט ווערען צו בעקומען אין אלע אפטייקען און סקלאד־אפטעקשנעס.

כ'פייף אויפ'ן קריזיס!
דער ראדיא ווילט מיך
פאר 10 גר.
טעגליך!

צירקולאר וועגען פראלאנגירן שעק־קאנצעסיעס

(א) היי־יאהר ענדיגט זיך דער טערמין פון די רעדוצירטע מאנאפאל־קאנצעסיעס.

אין שייכות דערמיט האט די פינאנץ־קאמער בא־קומען א צירקולאר פון פינאנץ־מיניסטעריום וועגען פראלאנגירען ווייטער די קאנצעסיעס פון וויין און בראנפען־געוועלבער, רעסטאראנען א. ד. גל.

אמטליכעס

אין וואיעוואדען־אמט האבען זיך די בעאמטע נעכטען געזעגנט מיט'ן געוועזענעם וויצע־וואיע־וואדע ד"ר רזשניצקי (וועלכער איז געווארען לעמ־בערגער וואיעוואדע), און פייערליך מקבל פנים געווען דעם נייעם וויצע־וואיעוואדע ה' סטעפאן קירטיקליס.

* * *

ס'איז צוריקגעקומען פון אורלויב דער לאדזער שטאט־פרעזידענט, ה' בראניסלאוו זשעמיענצקי, וועלכער האט שוין נעכטען אנגעהויבען אמטירען.

היינט האט אנגעהויבען זיין אורלויב דער לאדזער וויצע־פרעזידענט, ה' סט. ראפאלסקי.

ווער ווייסט?

שוין א האלב יאהר, ווי ס'איז אוועק פון דערהיים א יונגערמאן אפרים יוסף סטריקאווסקי פון מלינארסקא 4 און ביז היינט איז ער נישט צוריקגעקומען, ווער ס'ווייסט עפיס וועגען איהם ווערט געבעטען צו וויסען צו געבען צו סטריקאווסקי, מלינארסקא 4.

200.000

היינט יובל־פרעמיערע פון די ווילנער

נאך לאנגע פארבערייטונגען ווערט ענדליך היינט, דינסטאג, געגעבען דורך די „ווילנער" שלום עליכם'ס „200,000".

מיט איין וואָרט די פרעמיערע „200,000" מיעדע וועט ווידער זיין אן איבעראשונג פאר די לאדזער יודישע טעאטער־בעזוכער.

דורך די זומערדיגע סעזאנען, וואס לאדז האט געהאט די מעגליכקייט צו זעהן די ווילנער אין זייערע פערשידענע פיעסען, האט מען זיך געקאנט איבערצייגען מיט וואס פאר אן'ערנסטקייט און איר־בערגעבענהייט זיי בעציהען זיך צו זייערע ארטיס־טישע אויפגאבען.

אין דער נייער פרעמיערע „200,000", וואס ווערט רעזשיסירט דורך דעם טאלאנטפולען יונגען רעזשיסאר יעקב ראטבוים איז פאקטיש אריינבעלעגט געווארען דאס בעסטע, וואס האט א שייכות מיט יודישער טעאטער־קונסט.

דער דיכטער משה בראדערזאן האט צו דער פיעסע אנגעשריבען ספעציעלע לידער - טעקסטען העננה קאן האט מחדש געווען א רייה ביידע מע־לאדיעס, וועלכע איבעראשען מיט זייער פאלקס־טימליכקייט און מוזיקאלישקייט. דער ארקעסטער וועט דיריגירט ווערען דורך דוד בייגעלמאן.

דער בעריהמטער קונסט־מאלער און טעאטער־דעקאראטאר פראנאשקא האט געשאפען נייע דע־קאראציעס פאר דער פיעסע, און ועל כולם לאה'לע ראטבוים מיט איהרע פאלקסטימליכע טענץ און פלאסטישע מאסען־איינשטעלונגען.

מיט איין וואָרט די פרעמיערע „200,000", וועלכע איז די יובל־פרעמיערע פון די „ווילנער" זאגט צו, צו פערוואנדלען זיך אין אן'אמת'ן יום־טוב פון יודישער בינען־קונסט.

אויסערגעוועהנליכער ערפאלג

פון דער נייער אפערעטע „דער בלינדער פאיאץ"

די ווארשאווער אפערעטען־סטאר - ארטיסטען האבען בידוע, ווידער א נייע פרעמיערע געגעבען — „דער בלינדער פאיאץ".

די דאזיגע אויפפירונג איז א רעוואלטאט פון א גרעסערע אנשטרענגונג. אין דערפאר איז דער דערפאלג פון „דעם בלינדען פאיאץ" געווען פאר־אויסגעזעהען.

יעדער דורכגעפיהרטע סצענע ווערט אפלא־דירט, יעדער געזאנג, און טאנץ־נומער, ווערט בי־סירט.

רינג־קאמפע אין צירק

די רעזולטאטען פון די נעכטיגע רינג־קאמפען זענען פאלגענדע: דער יודישער אטלעט קראוזער האט נאך א שעהנעם קאמף אין דער 15 מינוט בעזיגט שטשערבינאקין, סאן מארס האט בעזיגט סאסארסקי'ן אין 6 מינוט. פאשאוו האט שווער גע־קעמפט אין פערלויף פון 48 מינוט מיט שטיבארן, און דאן איהם בעזיגט, מארטינאוו האט בעזיגט שפיגוואטשעק'ן אין 6 מינוט און שטעקער האט אין א פרייע אמעריקאנישען קאמף בעזיגט לופאן אין 4 מינוט.

היינט קעמפען מארטינאוו—לופאן, יאגא—קראו־זער, פינעצקי — שטיינקע, פאשאוו—שפיגוואטשעק (דעציד.) שטעקער—סאן־מארס (דעצידירענדער).

דער דאלאר אין לאדז

דער קורס פון דאלאר אפיציעל — 9,04,50 נישט אפיציעל — 9.06 ביי א רוהיגען טענדענץ

לאדזער 8 פראצ. ליסטעס

אפיציעל — 65, נישט אפיציעל 66, ביי א רוהיגען טענדענץ.

צווייהונדערטטויזנט
צווייהונדערטטויזנט
צווייהונדערטטויזנט

2 0 0.0 0 0

היינט פייערליכע פרעמיערע
ביי דער ווילנער טרופּע אין שטאט-טעאטער

צווייהונדערטטויזנט
צווייהונדערטטויזנט
צווייהונדערטטויזנט

וואס דארף דער שניידער וויסן

אנווייזונגען און בעמערקונגען

דאס שניידעריי האט שוין אין די אוראלטע צייטען געהאט א ערשטקלאסיגע בעדייטונג. ווי עס בעווייזען די אויסגראבונגען, האט שוין דער אור-מענש, וועלכער האט געלעבט מיט טויזענטער יאהרען צוריק, זיך געמאכט פון שטיין און ביין פערשידענע מכשירים, ווי באדלען און שניידער-מכשירים. דער קלימאט האט געצוואונגען די מענשען, אז זיי זאלען זיך שיצען געגען קעלט, באסקייט, היץ א. א. מיט דער צייט האט זיך זאגאר געשאפען ביי דעם מענש דער פערלאנג זיך צו פוצען און צירען דורך בעקליידונג. די שטאפען הער־צו האט דער מענש גענומען טיילווייז פון פעל, פון ווילדע און הויז-חיות און טיילווייז פון בלעטער. עס האט נישט לאנג גע־דויערט ווי ער האט זיך אויסגעלערנט צו בענוצען מיט פערשידענע אויספלעכטונגען פון די שטאפען, וואס די באטור האט איהם געגעבען, אלץ כדי צו מאכען פאר זיך קליידער, וועלכע האבען בעסער געשיצט זיין קערפער ווי די נישט בעארבייטע שטאפען.

ס'איז שווער געווי פעסטצושטעלען, ווען מ'־האט זיך אנגעהויבען בענוצען מיט פלעכטען, קני־פען, וועבע וכד"ג אבער שוין אין די אוראלטע צייטען, מיט טויזענטער יאהרען צוריק, זענען אין א סך ערטער די מענשען געשטאנען אויף א הוי־כער מדרגה און זיך בענוצט מיט די פיינסטע וועב־שטאפען, וועלכע נאר אויסגעאיבטע האנדווערקער האבען עס געקאנט בעשאפען. פון דעם מאמענט אן האט זיך אנגעהויבען דאס שניידעריי.

פון דעם דאזיגען פרימיטיווען „שניידעריי" איז אין פערלויף פון דורות ארויסגעוואקסען די מאדע.

פון א טיכטיגען שניידער פערלאנגט מען קודם כל א גרויסע געניטקייט אין נייען, אבער אין קיין פאל איז דאס נישט גענוג! א' און די ת' פון אמאדער־נעם שניידער.

א טיכטיגער שניידער מוז זיך קענען פער־טראכטען איבער דער מאדע. אונזערע מאדעס געבען יעצט נישט קיין גרונד-נייעס, זיי שטאמען פון די פריהערדיגע טראכטען, ווי רענעסאנס, ראקאקא, עמפיר, בידעמייער א. א. איין בליק אין דער קאסטיום-געשיכטע בעשטעטיגט עס.

פאר דעם בעל מלאכה, וואס האט שטודירט די טראכטען-ענטוויקלונג וועט זיין לייכט יעדעס מאל לויט'ן כאראקטער פון דער ענטשטאנענער מאדע אין יעדע וסעזאן צו דערקענען איהר אידעע, ער וועט מיט פערשטענדניש אויספיהרען דאס, וואס דער מאדע-געבער האט אין איהר אריינגעטאנען און זיין ארבייט וועט זיכער זיין סטילפול.

א גרויסען ווערט פאר שניידער האט דאס צייכנען. א שניידער, וואס קען צייכנען פאסט אויף אלעס מיט אן אנדער אויג. מיט דער הילף פון סקיצירען ערקלערט דער בעל מלאכה דעם קליענט די אידעע פון דער מאדע. די געשמאקפולע פרוי וועט זיך נישט בעגנוגענען מיט'ן זשורנאל, זי וויל האבען עפעס אייגענס, זי וויל זעהען א ענטוואורף, וועלכער זאל פאר איהר אינדיווידועל פאסען און אויב ער איז אומשטאנד דערמיט צו קענען דינען, וואקסט זיין אנזעהען אין די אויגען פון זיינע קליענטען און די הויפּטזאך — דער ווערט פון זיין אר־בייט. עס זענען שוין היינט דא שניידער, וועלכע זענען אומשטאנד אליין זיך צו מאכען מאדעלען, זיי שטודירען די נייע מאדע און דערפון ארבייטען זיי זעלבסט אויס נייע אידעען, וועלכע זיי לייגען פאר דעם קליענט שוין נישט לויט'ן זשורנאל, נאר דירעקט זייער אייגענע אויסארבייט.

א גאנץ בעזונדערע בעדייטונג פאר בעלי מלאכות האט די בילדונג פון געשמאק. בעזיצט נישט דער בעל מלאכה קיין געשמאק — האט ער נישט קיין אויסזיכטען אויף ערפאלג.

די ענגלענדערין זשענע וואז שרייבט איבער דייטשע קליידונג: „וואס שייך דער קליידונג פעהלט דער דייטשער פרוי דער געשמאק". געוויס טרעפט דער פארוואורף דירעקט דער דייטשער פרוי, א־בער אונדירעקט אויך דעם שניידער, דען ווען די קונדען זאלען האבען א ענטשפרעכענדען ראט-גע־בער, וואלט זי נישט געווען אויסגעשטעלט אויף פארוואורפען פון געשמאקלאזיגקייט, דער שניי־דער דארף שוין מעהר נישט זיין א איינפאכער די־נער פאר זיינע קליענטען נאר א געשעצטער ראט־געבער.

ווערט הען די ארבייט פון דער פראנצויזישער קליידונג נישט בעטראכט פון פאכמענישען שטאנד־פונקט פאר מאנגעלהאפט? און דאך איז פאריז דער דיקטאטאר פון דער מאדע, ווייל דורך הונ־דערטער יאהרען בילדונג פון געשמאק און סטיל איז דאס פאריזער קלייד מוסטערהאפט, הגם אונ־זער ארבייט איז שטארק בעריהמט, אבער וואס שייך געשמאק הערט מען לײדער אפט א פערקעהר־טע מיינונג.

א שניידער מוז קענען צוזאמענשטעלען פאר־בען, וועלכע זאלען הארמאנירען. זיין פליכט איז צוצופאסען די פארב פון שטאף צום געזיכט פון קלי־ענט. דער שניידער איז מחויב צו ראטען דעם קליענט וואסערע פארב פון העמד, קראוואט, הוט אדער שוך פאסען צו זיין אנצוג.

די פארב פון שטאף מוז קודם כל זיין צוגע־פאסט צו דעם צוועק, צו וועלכען דאס קלייד דארף דינען, פאר ארבייטס־ און שפאציר־קליידער הערען בענוצט אנדערע פארבען ווי פאר געזעלשאפטס קליי־דער און אזעלכע, אין וועלכע מען וועט זיך נאר ווייזען אין געשלאסענע לאקאלען. דא שפילט אויך א ראלע די ווירקונג פון נאטירליכען און קינסט־ליכען ליכט.

אנדערש מוזען אויך בעהאנדעלט ווערען קליי־נע אדער דיקע פיגורען און אנדערש הויכע אדער שלאנקע. אנדערע פארבען פאר דער יוגענט און אנדערע פאר עלטערע פערזאנען. עס מוזען ביים צופאסען פארבע ובעריקזיכטיגט ווערען: די גע־דיכטס-פארבען, וואוקס, טעמפעראמענט אז"וו.

יעדע פארב האט איהר בעשטימטע ואויסדרוק אזוי למשל גילטען ביי אונז רויט און ווייס אלס פארבען פון לעבענס-פרייד, שווארץ איז די פארב פון ערנסט און טרויער, פיאלעט זאל בעדייטען פרייבטליכקייט, בלוי טראגט דעם סטעמפעל פון בעשיידענקייט און צוריקגעהאלטענקייט א. א. וו.

דערפון פערשטעהט מען, אז די קליידער-פארב דארף דערגענצען די הויט-פארב און נישט זיין איהר קאנטראסט. דער שניידער, וואס בעזיצט פארבען־לעהרע שאפט הארמאנישע פארבען טענער.

עס איז די אויפגאבע פון שניידער און איבער־הויפט פון א דאמען-שניידער דורך אן אויפמערק־זאמע בעאבאכטונג צו דערקענען ביי א פערזאן נישט נאר דאס רייצפולע, נאר אויך ארויסצוגע־פינען דאס, וואס איהר פעהלט, די בעקליידונגס־קונסט דארף בעזיצען די מעגליכקייט, די שיינקייט פון א געשטאלט צו בעטאנען און דאס נישט שיינע צו פערדעקען, זי דארף בעזיצען די מיטלען בולטער צו מאכען די נאטירליכע שיינקייט פון דער פרוי, און צופאסען צו איהר פיגור די ליניעס פון שניט, צו פארמירען הארמאניש איהר געשטאלט, אויב די ליניעס זענען גוט פארמירט און ס'זענען גוט צו־געפאסט די ארנאמענטאלע בעפוצונג און קודם כל די פארבען, רופט מען דאס שיין, דער קאסטיום מוז אין א געוויסער מאס האבען כאראקטער, דאס הייסט דער שניידער מוז געבען עפעס אייגענס, ער מוז גע בען דאס פארמען-געפיהל, דאס איז א שיינהייטס געפיהל, וואס לאזט זיך אויספיהרליך אין ווערטער נישט ערקלערען, און ווער עס פערשטייט פיל, אז אין קלייד איז פאראן עפעס אזעלכעס, וואס ווירקט גוט, דער מוז אויף דער קליידונג שטיק ארויפלייגען זיין שטעמפעל. אהן דעם איז עס נישט קיין קונסט ווערק. ווען מיר זעהען די ארבייט פון פאר־זער מאדע-הייזער קענען מיר פעסטשטעלען אז יעדעס קלייד טראגט דעם כאראקטער פון דעם הויז, פון וועלכען עס שטאמט. זעלבסטפערשטענדליך אז פיל האט דא צו זאגען די טרעגערין גופא פון דעם קלייד, אויב אבער דער שניידער וועט ערפילען זיין אויפ גאבע אלס קינסטלער וועט ער טיילווייז פערריכטען דעם קליענטס ענטפער.

ה. ל. גאלדשטיין.

ביי די ברעגען פון באלטישען ים

(א בריף פון צאפאט)

מיט'ן אנקומען פון זומער הויבט זיך די „עמיגראציע" פון לאנזער עולם. ביי ווען דער טייסטער איז נאך לגמרי נישט איינגעשרומפען גע־ווארען, צו די שיינע נאטור-ווינקעלעך, וואו מ'קען רוהיג און זארגלאז אויסרוהען פון גרויסשטעטישען טומעל ועש.

עס צעפיהרט זיך דער עולם, ווער אויף זו־מער-וואוינונג, ווער אין די בערג און ווער צום ים, צו דער זוניג לאקענדער פלאזשע. און מען מוז מודה זיין, אז ווער ס'האט איינמאל טועם טעם געווען דעם עונג פלאזשע, דער בלייבט שוין א שטענדיגער פאטריאט פון די זון-צוגליטע זאמדען ביים ברעג פון ים, וואו מ'קען אזוי מחיה'דיג פער־ברענגען די צייט.

ווי שטענדיג, גריבעלט און שווי בעלט אויך היי-יאהר ביי די זוניגע ברעגען פון באלטישען ים, אין הערליכען און שמעקדיגען צאפאט, פון טוי־זענדער צוגויפגעפאהרענע געסט, וואס זענען אהערגעקומען אפצוטעמען מיט דער זוניגער ליכ־טיגקייט פון צוכוואליעטען ים!

און מען מוז מודה זיין, אז אין ערגעץ הערשט נישט אזא זארגלאזע פרייד, אזא שטיפעריי ליצנות און אויפגעמונטערטקייט, ווי דא ביים ים, אויפ'ן ברייטען אנגעגליטען זאמד, וואו ס'פער־שווינדט דאס געפיל פון צניעות און פערשעמטקייט און כמעט נאקעטע און בלויזע באד - קאסטיומען פאראדירען האפערדיגע און מינטערע יונג און אלט, קינדער און קייט, מאן און פרוי. און די אויסערגע־וועהנליכע פרייקייט און זארגלאזיגקייט פון איין זייט און בעזונדערס דער געזונטער ים-קלימאט מיט זיינע הייל־בארע זון-און-ים-בעדער פון דער צוויי־טער זייט, זענען דער הויפט-מאגנעט, וואס לאקט און ציהט צו די טויזענטער געסט צו די בורשטי־נענע ברעגען פון ים, וואו דער מידער שטאט-מענש געפינט רוה און געזונדונג פאר זיינע צושרויפטע נערווען.

ס'איז וואויל און גוט אין צאפאט און דער גאסט פילט זיך דא ווי ביים טאטען אין ווייננאר־טען. און עס איז אויך נישט קיין וואונדער. די צאפאטער קוראָרט-פערוואלטונג זארגט דערפאר, אז דער עולם זאל זיך נישט לאנגווייליגען. די בע־ריהמטע צאפאטער וואלד-אפערע שטעלט קירצליך די דריי בעריהמטע וואגנער-אפערן: „זיגפריד", „געטער-דעמערונג" און „וואלקיריא" מיט'ן אנטייל פון די בעריהמטעסטע דייטשע אפערן-זינגער. א חוץ דעם ווערען היי-יאהר אויך דא פארקומען פערד-געיעגען, קאנקורס פון טעניס-שפיל, פון שווימען א.א.וו. און ווער עס וויל פרובען זיין מזל קען זיך אויך עמאציאנעל פערווײלען אין בעריהמ־טען צאפאטער „קאסינא" מיט איין ווארט מ'פער־ברענגט גאנץ אנגענעהם דעם טאג אין צאפאט און ט'ווילט זיך ממש פונדאנען נישט אוועקפאהרען. לעצטענס האבען זיך אין דער פרעסע בעוויזען פאלשע ידיעות פון צאפאט, אז ס'קומען דארט פאר געשלעגען צווישען די היטלער-לייט און די געסט. און אז די פוילישע קור-געסט ווערען נישט פריינדליך בעהאנדעלט דורך דער צאפאטער פער־וואלטונג. די אלע ידיעות שטימען אבסאלוט נישט, און די טויזענטער געסט, וואס פערברענגען גוט אין צאפאט האבען ווענען די אלע געשלעגען און מבלומרשטע אנפאלען קיין שום ידיעה נישט.

צוליב דער שווערער קריזיס-צייט זענען די פרייזען אין צאפאט מערקלענערט געווארען און מען קען זיך דא איינארדנען זעהר ביליג. דער ים די וואונדערבארע צאפאטער פלאזשע און די איב־ריגע איינריכטונגען זענען די לאקענדע קראפט, וואס ציהט אזוי דעם שטאט-מענש אויסצורוהען ביי די ברעגען פון באלטישען ים און זוניגען צאפאט.

R. R.

קרבנות פון שפיאנאזש

סענסאציאנעל קרימינעלישער ראמאן

(4

די כוחות האבען פערלאזט סיידי'ן, און זי איז מיט א קרעכץ אנידערגעפאלען אויפ'ן שטול.

— איהר וועט מוזען ענטפערע ואויף אלע פראַ־גען, גנעדיגע פריילין, און ענטפערען אונטער א שבועה טאקי, — האט ערקלערט דער פאליציי-אינ־ספעקטאר, בעהאלטענדיג דעם שטיקל פאפיראס אין פארטפעל.

ער האט בפירוש געזעהן, אז דאס מיידעל בע־האלט עפעס א־ויס, נאר ער האט פערשטאנען אז ארויסקריגען ביי איהר ידיעות ביז זי וועט זיך נישט בערוהיגען אביסעל, איז א בחנם'דיגע טרחא.

פטר'ן א סך צייט גלאט אין דער וועלט אריין, האט ער נישט געקענט, מחמת ער האט געדארפט אויפקלערען א סך אנדערע זאכען.

דער סאניטאר-וואגען איז אנגעקומען און גלייכ צייטיג מיט איהם איז צום מאגאזין צוגעפאהרען א טאקסובקע.

פון דער טאקסובקע איז ארויסגעשפרונגען א יונגערמאן, א גלאט-אויסראזירטער, א פליגקער.

ער האט זיך אדורכגעשטופט דורכ'ן עולם, און זיך אריינגעלאזט אין א שמועס מיט די פאליציי־לייט.

דער אינספעקטאר עוואנס האט איהם דערזעהן און גלייך דערקענט:

— קומט אריין, מיסטער סמאר! איך האב זיך געריכט אויף אייער אנקומען, הגם, איך בין זיך מודה, הויב נישט אן צו פערשטיין, ווי-אזוי איהר דערוויסט זיך, אזוי שנעל וועגען אזעלכע פאסירונגען... א מאדנע פאלק זענען די רעפאר־טערען!.. .

— היינט האט מיר א צופאל צוגעדיבט... איך בין געפאהרען אויף א חתונה, און זכ'האב דא דער־זעהען פערזאמעלט א גרויסען עולם מענשען, — האט געענטפער'ט מאריס סטאר (אין דער אלטער היים האט ער געהייסען משה'לע שטערן).

— איהר וועט דאך מיר אוודאי גענויער איבער־געבען וואס דא איז געשעהן, נישט וואהר? — האט ער פארטגעזעצט — וואס איז דא פארגעקומען?

עוואנס האט א שאקעל געטון מיט'ן קאפ:

— דא האט מען דערמארדעט א פרוי, אבער ווער זי איז, ווייסט מען נאך דערווייל נישט.

אויף זיין צייכען האט דער דאקטאר פארזיכ־טיג פערשארצט דעם טעפיך, און אפגעדעקט אזוי־ארום דער טויטער'ס פנים.

סטאר האט א קוק געטון, און א פערחידושטער געמאכט א פאר שריט אויף צוריק.

— גאט מיינער!

— איהר קאנט זי?

— איך האב זי אפט בעגעגענט... דאס איז דאך לעדי ראלסאן, ד יפרוי פון סער ראבערט ראלסאן!

— לעדי ראלסאן?

— זי האט געדארפט היינט מיט איהר מאן קו־מען אויף דער חתונה.

— אויף וועמענס חתונה?

— אויף מאקס קארלינס, דעם סעקרעטאר פון ראבערט ראלסאן... ס'איז אייגער פון מיינע בעס־טע פריינד... ער האט א גאנצע נ..ט פערבראכט ביי מיר מיט אונזערע נאהענטע פריינד... און די חו־פה זיינע קומט פאר היינט אין דער סינאגאגע צוויי שריט פונדאנען!... ווי-אזוי... ווי-אזוי האט איהר ענטדעקט דעם מארד!?

צו זיין קורציגן בעריכט פאר סטאר'ן האט דער אינספעקטאר אי ואַ מינוט שפעטער צוגעגעבען אז פאליציי האט געפאקט די געזוכטע טאקסובקע... אבער אויף א מאדנעם אופן, ווי דהיינו אז די טאק־סובקע נומער 417-צע איז מיט דער גאנצער קראפט ארויפגעפאהרען אויף א לאסט-אויטא, און איז צו־שפרונגען געווארען, אויף שטיקלעך... דער שאפער סשארלז סאנדלער איז שווער פערוואונדעט, און אז איבעווייניג אין דעם אויטא האט מען געפונען דער לעדי ראלסאנס האנד-בייטעל, אויפגעשניטען מיט א שארף מעסער און אויסגעליידיגט.

קאפיטעל פיער

דער פערזארגטער מאן

אין דערזעלבער צייט האט זיך פאר דער לאנ־דאנער סינאגאגע געשטופט און געשטויסען א גרוי־סער עולם נייגעריגע, וואס האבען זיך צוגעקוקט צו די אנקומענדע רייכע חתונה-מחותנים.

עס זענען אנגעקומען אויטאס נאך אויטאס.

אויף די טרעפלעך פון דער סינאגאגע איז גע־שטאנען א גרופע יונגע מיידלעך, פייערליך - גע־קליידעטע.

דער נעבעל איז געווארען אלץ געדיכטער און געדיכטער, ווי עס טרעפט דאס רוב אין לאנדאן, און די אויטאס זענען געווען געצוואונגען אנצוציג דען די לאמטערנעס.

צווישען די מיידלעך, האט זיך בלויז איינע וויבני ווינסטאן, א הויכע בלאנדזיגע שיינקייט, נישט אונטערגעגעבען דער שטימונג פונ'ם פינ־סטערען וועטער.

— אך, לאזט געמאך!... מאכט נישט קיין לוויה-שטימונג! — האט זי געטענהט צו איהרע חברטארינס. — ס'איז טאקע א שאד וואס ס'איז געווארען אזא געדיכטער נעבעל באך דעם פרעכ־טיגען פריהמארגען, אבער...

עמיצער האט בעריהרט איהר האנד. דאס איז געווען איהר ברודער דזשארדזש. וועלכער האט זיך משמעות גערעכענט אלס א הויפט-מחותן פונ'ם חתן קארלינס צד.

זיין צו־ודערטער אויסזעהן האט זיך אויך אי־בערגעגעבען דער מיידעל.

— מאקס איז נאך אלץ נישטא, וויבני!.. ווי לאנג קאן מען ווארטען?

— נאך אלץ נישטא?... וואו זשע איז ער א היגגעקומען?... ער איז דאך געווען מיט דיר?..

— ניין, ווען איך בין געקומען צו סטאר'ן, איז ער שוין דארט נישט געווען... ער האט איבערגע־לאזט א צעטעלע אז דער סעם ראלסאן האט איהם דרינגענד ארויסגערופען צו זיך, און אז אויב ער וועט נישט קומען אין א שעה ארום, וועט עס הייר־סען, אז ער איז גלייך געפאהרען אין דער סינאגאגע.

— אפשר האט איהם געשטערט דער נעבעל — האט זיך אפגערופען דאס מיידעל, בעטראכטענ־דיג בעת מעשה א גרופע חתונה-געסט — ער וועט באלד קומען... יא, און וואו איז סטאר?

— איהם האב איך אויך נישט געזעהן...

— הייסט עס, אז זיי פאהרען צוזאמען... און אפשר וועט מאקס קומען צוזאמען מיט די ראל־סאנס, זיי זענען דאך נאך אויך נישטא?... עפעס זעהר מאדנע, וואס סער ראבערט האט איהם אין אזא טאג ארויסגערופען צו זיך!... אהא, אט איז עטעל!... האסט געזאגט דעם קאנטאר און דעם פרע־דיגער, אז מאקס איז נאך נישטא... מ'דארף דאך זיי ווארענען...

וויבני איז אפגעטראטען כדי אדורכצולאזען די כלה, וועלכע איז ארויפגעשטיגען אויף די טרעפ־פען, אונטער־געהאלטען פון איהר פאטער.

זי האט געשיינט אין איהר בלענדענד-ווייסען זיידענעם חופה-קלייד.

— וואס איז געשעהן, וואס דער חתן איז נאך נישטא? — האט א חברטאר'ע פרעג געטון ביי וויבני'ן.

— טססס!

(פארטזעצונג קומט).

צווייהונדערטטויזנט
צווייהונדערטטויזנט
צווייהונדערטטויזנט

200.000

היינט פייערליכע פרעמיערע
ביי דער ווילנער טרופע אין שטאט-טעאטער

צווייהונדערטטויזנט
צווייהונדערטטויזנט
צווייהונדערטטויזנט

25 יאהר נאכ'ן ביאליסטאקער פאגראם

ביאליסטאקער „נ. לעבען" גיט פאלגענדע שילדערונג פון ביאליסטאקער פאגראם, וואס איז פארגעקומען מיט 25 יאהר צוריק.

ס'איז געווען א זעלטען שיינער וועטער, טויזענדער יודען האבען שפאצירט אין וואלד, אין שטאטגארטען און אין די גאסען. אויף די ראגעס זענען געשטאנען סאלדאטען מיט ביקסען, אבער מ'האט זיך אויף זיי נישט אומגעקוקט, שוין נישט קיין בייזעס.

פלוצלונג, ארום דריי א זייגער בייטאג האט מען דערהערט א ביקסען-שיסעריי אין פערשידענע ווינקלען פון שטאט. צווישען די שפאצירענדע איז אויסגעבראכען א פאניק: בחורים מיט מיידלעך, מאמעס מיט קינדער זענען געלאפען ווי משוגעים און געזוכט בעהעלטענישען, אהיים איז שוין קיינער נישט דערלאפען.

די שיסעריי האט געדויערט סך-הכל א פערטעל שעה. אז ס'איז שטיל געווארען האט מען אנגעהויבען זיך ארויסרוקען פון די לעכער. און דא איז מען געוואהר געווארען אז ס'איז געשעהן א מוראדיגער פערברעך: סאלדאטען האבען גאר אומגעריכט, אהן שום פארוואס, אנגעהויבען שיסען אין רוהיגע דורכגייערס, און האבען, ווי ווילדע חיות דערהרגעט 35 יודען, מענער און פרויען, אין פערשידענע גאסען.

פארגעקומען איז עס אזוי: צוערשט האט אויסגעשאסען איין זסאלדאט, דער ערשטער שאס האט געדינט פאר א סיגנאל, פאר די איבעריגע סאלדאטען אין דער גאנצער שטאט.

שפעטער איז מען געוואר געווארען אז יענעם טאג האבען די פאטרול-סאלדאטען בעקומען וועגען דעם א געהיימען בעפעהל, מ'האט בכיוון נישט געשיקט אין שטאט קיין יודישע סאלדאטען, כדי זיי זאלען נישט אויסזאגען דעם סוד די שטאטישע יודען.

קיין אויספארשונג איז נישט געפיהרט געווארען און דער דאזיגער מאסען-מארד איז דערשטיקט געווארען ביז'ן היינטיגען טאג.

די הרוגים האט מען דעמזעלבען טאג צוזאמגעקליבען און אפגעפיהרט אויפ'ן הויף פון יודישען שפיטאל. אויף מארגען האט מען זיי אהן טומעל אפגעפיהרט אויפ'ן בית-עולם און בעגראבען אין א ברידער-קבר, הינטער שטאט האט מען אויסבעהאלטען א רויטע פאהן. עס האט זיך דערהערט א בעוועגונג פון רעוואלוציאנערען טרויער-מארש, פאליציי האט זיך געמאכט נישט-וויסענדיג, די ערד האט צוגעדעקט די קרבנות פונ'ם שודערליכען צארישען פערברעך.

אבער די רעוואלוציאנערע כוואליע איז דורכדעם נישט איינגעשטילט געווארען, פערקעהרט זי האט זיך נאכמעהר צוברויזט, און די מאסען האט זיך צעשפילט די געפיהלען פון נקמה אן די צארישע תליינים. די אונטערערדישע פלוגבלעטער און פראקלאמאציעס האבען גערופען צום אויפשטאנד און די מאכט האט ערנסט אנגעהויבען טראכטען וועגען בייטען די טאקטיק: אויב מ'קען נישט אויסקומען מיט בייזען, אפשר וועט מען מיט גוטען עפעס אויפטון.

פאר פאליצמייסטער איז אין ביאליסטאק בעשטימט געווארען א געוויסער פאלקאוויק דערקאטשעוו.

דער שוידערלעכער פאגראם אין ביאליסטאק האט פונקט ווי דער קעשענעווער א וועלט אויפגערודערט

טשעוו. וועלכער האט אנגעהויבען פיהרען גאר אן אנדער פאליטיק. די אבלאוועס מיט די אריעסטען זענען געווארען ווייניגער, עס איז ענטשטאנען ווי א מין וואפענשטילשטאנד צווישען דער פאליציי און די רעוואלוציאנערען. מ'האט פערמאכט אנ'אויג אויף די געהיימע פערזאמלונגען, מ'האט אפילו געלאזט דורכפיהרען שטילע שטרייקען אבי די עפענטליכע רוהה זאל נישט געשטערט ווערען. די שטימונג איז געווארען ווייניגער אנגעשטרענגט.

אבער נישט ביי אלעמען. א טייל רעוואלוציאנערען האבען געהאלטען, אז אזא בעציהונג פערבעסערט נישט, נאר פערערגערט נאך די לאגע, ווייל עס פערטונקעלט דעם בעוואוסטזיין פון די מאסען און ציהט זיי אפ פונ'ם רעוואלוציאנערען קאמף, אין דעם דאזיגען זינען האבען זיי ארויסגעלאזט פערשידענע פראקלאמאציעס, אין וועלכע זיי האבען אנגעזאגט א פערשארפטען קאמף געגען דער היפאקריטישער פאליציי.

פון דער אנדערער זייט האבען די איבעריגע פאליציי-בעאמטע און בעזונדערס די אפיצירען פון מיליטערישען גארניזאן געטענהט אז דערקאטשאוועס גוטסקייט דעמאראליזירט די מאסען און צורייצט נאך מעהר די רעוואלוציע, זיי האבען דעריבער געשאטען אויף איהם מיט מסירות צום גובערנאטאר און צווישען זיי איז אויך געגאנגען א שטענדיגע שטילע מחלוקת.

און פלוצלונג א סענסאציע, בעת דער פאליצמייסטער דערקאטשעוו האט שפאצירט אליין אין א הינטער-גאס פון יודישען ארעמען קווארטאל, זענען איהם בעפאלען צוויי אומבעקאנטע פערשוינען און האבען איהם מיט עטליכע רעוואלווער-שאסען אוועקגעלייגט א טויטען אויפ'ן ארט, די אנפאלערס זענען באלד ענטלאפען אין די דערבייאיגע קרומע געסלעך און מ'האט קיינעם נישט געכאפט.

ווער האט דערקאטשעווען דערשאסען? דאס איז געבליבען א סוד ביז'ן היינטיגען טאג. די רעוואלוציאנערע ארגאניזאציעס האבען ארויסגעלאזען פראקלאמאציעס אז קיינע פון זיי האט עס נישט געטון, עס איז נישט אנדערש ווי א שענדליכע פראוואקאטארישע כיטרעקייט מצד דער פאליצ יינושא, וועלכע האט דא געזוכט צו דערשיסען צוויי האזען מיטאמאל: אי פטור ווערען פונ'ם ליבעראל, וואס איז זיי געווען ווי א דארן אין די אויגען, אי שאפען א נייע געלעגענהייט פאר אנ'אויסברוך פון צארן אויף די רעוואלוציאנערען.

אין די אפיציעלע בעריכטען, פערשטייט זיך, האט מען אויסגעטייטשט פשוט. דער פאליצמייסטער איז געווען אזוי אומפארזיכטיג צו שפאצירען אליין אהן א וואך אין א יודישער גאס, זענען אומבעקאנטע יודען איהם בעפאלען און דער'הרג'עט.

די אויפרעגונג ביי דער פאליציי און מיליטער איז געוואקסען פון מינוט צו מינוט, ווען ס'איז געפיהרט געווארען איבער די הויפט-גאסען פון שטאט מיט גרויס פאראד די לוויה פונ'ם דערשאסענעם דערקאטשעוו, האבען יודען זיך בעהאלטען אין די הייזער און געהאלטען פערקלאפט טיר און פענסטער: מ'האט שוין דעמאלט געפיהלט אפען ווערגען א פאגראם.

וואס א טאג איז די שרעק ביי דער יודישער בעפעלקערונג געווארען אלץ גרעסער, מ'האט דערציילט אז דא און דארטען האבען פאליציאנטען און סאלדאטען געווארענט א בעקאנטען יוד, ער זאל זיך אפטראגען פון שטאט, ווייל מען וועט אלעמען אויסקוילענען, קריסטליכע דינסטען זענען זיך צולאפען פון זייערע יודישע באלעבאטים, וואו נישט וואו פלעגט מען די יודען באר סטראשען, אז באלד, איינגיכען וועט מען זיך שוין אפרעכענען.

יודישע כל-טוערס האבען בעשלאסען אז מען מוז עפעס טון. איז א דעלעגאציע אוועק צום גובערנאטאר אין גראדנע, ער זאל אנגעהמען מיטלען צו פערהיטען פון א שחיטה. מ'האט אויך אוועקגעשיקט א בריף צו די יודישע דעפוטאטען פון דער דומע.

דער ענטפער פון גובערנאטאר האט נישט בערוהיגט נאר נאכמעהר צעשראקען, ער האט געזאגט אז אויב די יודען אליין וועלען נישט בערוהיגען זייערע רעוואלוציאנערען קען ער פאר קיין זאך נישט גאראנטירען, די בלוט פונ'ם דערשאסענעם דערקאטשעוו רופט נאך נקמה.

אז די דעלעגאציע איז געקומען צוריק פון גראדנע, האט מען שוין אין שטאט געוואוסט בעשטימט, אז דער פאגראם וועט זיין דאנערשטאג, וואס האט געדארפט אויספאלען דעם 1-טען יוני, אבער וואס האט מען געקענט טון!?

די גבירים האבען זיך איינגעפאקט און זענען אנטלאפען מיט ווייב און קינדער אויף זייערע זומער וואוינונגען, די ארעמע לייט זענען פערבליבען אין שטאט. אבער זייערע קינדער די ארבייטער האבען ארגאניזירט א זעלבסטשוץ.

די ביאליסטאקער זעלבסטשוץ איז שפעטער געווארען בערי'המט אין דער געשיכטע. ס'זענען געווען פערשידענע גרופעס, אדער לעגיאנען: פון „בונד" בעזונדער פון פועלי-ציון בעזונדער און נאך אנדערע. אלע טאג פלעגט מען אוועקגיין טיף אין וואלד און זיך לערנען שיסען. פאליציי האט געהערט די שיסעריין, פלעגט מאכען אבלאוועס אבער אין וואלד איז שווער צו געפינען.

די פאניק אין שטאט איז געווען א מוראדיגע.

דער ערשטער יוני, א שיינער זוניגער טאג. עס גייען צוויי פראצעסיעס. פון פוילישען קאשציאל בעזונדער און פון דער רוסישער צערקווע בעזונדער, זיי לאזען זיך אין פערשידענע גאסען און וועגען, די הייליגע ביל[illegible]ר און צלמים פאראויס. מיט די גלחים און פאפעס און שול-קינדער, געקליידעט אין ווייסען, מיט בלומען קרענץ אין די הענט און מ'גייט און מ'זינגט הייליגע תפילות.

די קראמען זענען פערהאקט, גאנצע גאסען זענען ווסט, יודען ליגען בעהאלטען אין די הייזער, קיין קאפ רוקט זיך אפילו נישט ארויס פון א פענסטער, פונקט ווי אמאל אין מיטעלאלטער.

ווען די פוילישע פראצעסיע איז געווען אויף ווארשעווער גאס נישט ווייט פון דער „אופראווע", און אויף דער צווייטער גאס, נישט ווייט פון דארטען איז געגאנגען די רוסישע פראצעסיע, האט זיך פלוצלונג דערהערט א מוראדיגער קלאפ, ווי פון א הארמאט.

אין דער מאסע איז אויסגעבראכען א פאניק, מ'האט געשריגען :„א באמבע, מ'האט דערהרגעט דעם גלח!" ווייבער זענען אריינגעפאלען אין היסטעריקע, די הינטערשטע רייהען זענען זיך אין שרעק צולאפען, דער קאפ פון דער פראצעסיע האט אין איילעניש זיך ווידער פארמירט און אוועק אין קאשציאל, אין גאס איז געווארען שטיל.

פונוואנען דער קלאפ איז געקומען, ווייס מען נישט. קיין באמבע איז זיכער נישט געווען, ווייל ס'האט קיינעם נישט געשאדט, לויט שפעטערדיגע השערות איז עס געווען א פראוואקאטארישע פעטארדע, א פוסטער שאס־

און דעמאלט האט זיך עס אנגעהויבען.

א גרופע סאלדאטען איז אריין אין דעם הויף ביי וועלכען דער קלאפ איז דערהערט געווארען, אריין אין דער וואוינונג פון דער פאמיליע לאפידוס, און געזאגט קורץ: „פון אט דעם באלקאן האט מען געשאסען!"

עס האבען נישט געהאלפען די פערזיכערונגען אז די טיר פון באלקאן איז געווען פערשלאסען. און כאטש מ'האט דארט קיין שום געוועהר נישט געפונען איז אבער גענוג געווען, וואס איינער פון לאפידוסעס זיהן האט געטראגען א סטודענטישען מונדיר, א סטודענט איז דעמאלט געווען א זיכערער רעוואלוציאנער. מ'האט די גאנצע פאמיליע ארויסגעפיהרט אויפ'ן הינטערשטען הויף און באלד אויפ'ן ארט דערשאסען זעקס נפשות מיט איינמאל, דערשאסען, איבערגעלאזען און אוועק.

א צווייטע גרופע סאלדאטען האט געשאסען אויפ'ן גאס, ווער עס איז נאר דורכגעגאנגען, איז דערשאסען געווארען, נישט ווייט פון דארטען געפינט זיך דער יודישער שפיטאל, דערוועהענדיג אז אויפ'ן גאס ליגען א פאר געשאסענע, איז דער פעלדשער פון שפיטאל שלומקע, ארויסגעגאנגען צו געבען זיי הילף. ער איז באלד דערשאסען געווארען אויף טויט. אניעלסטערער זוהן פון יודישען שפיטאל פערוואלטער, כמעלניק, איז געלאפען איהם ראטעווען, האט איהם דער פאטרול אויך אוועקגעלייגט.

און אזוי האט זיך די שחיטה צעשפרייט איבער דער גאנצער שטאט.

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג
ספעציעל-ארצט פאר נירען, בלאז און א'רין-קראנקהט.
NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעהמט אן פון 4-7 אוונט.

ר. אייזראעל

ליבע און טויט

סענסאציאנ. עראטישער ראמאן פון לאדזשער לעבען

(73

— לייזער קענען מיר נישט אייער ביטע דערפילען. מיר האבען ספקות בנוגע אייערע דאקומענטען און דעריבער ערקלער איך איך שוין אפיציעל, אז איהר מוזט פערבלייבען אויף דער שיף ביז מיר וועלען זי גענוי אדורכקאנטראלירען.

לעהמאן האט נישט בעוויזען צו ענטפערען און דער קאנטראלער מיט'ן פאליציי-אפיציר זענען צוגעטרעטען צו בעטראכטען די דאקומענטען פון דער גרופע מיידלעך, וואס זענען געשטאנען מיט כארטען און אדאלפען. די דאזיגע קאנטראל איז צוגעגאנגען זעהר שנעל, און אלץ איז ערלעדיגט געווארען אין פערלויף פון עטליכע מינוט, אלעמענס דאקומענטען זענען געפינען געווארען אין ארדנונג און דער קאנטראלער האט זיי ערלויבט צו פערלאזען די שיף.

כארטס פנים האט געשיינט, די אלע אינצידענטען וואס זענען פארגעקומען אויף דער שיף און וועלכע האבען זיך אזוי גליקליך געענדיגט פאר איהם, האט ער צוגעשריבען זיין פערזענליכער הצלחה וואס איז איהם ביי יעדען געשעפט בייגעשטאנען, ער האט בעפוילען, אז אלע מיידלעך זאלען צוזאמענהאלטען דעם באגאזש און אראפגעהען פון דער שיף.

פלוצלונג האט זיך זיין בליק צונויפגעטראפען מיט דעם ענערגישען און ערשטוינטען בליק פון ריטאן, וועלכע איז געשטאנען אן א זייט און נישט געגלויבט, אז אלץ וואס דא איז פארגעקומען האט בכלל געקענט פארקומען. צונויפטרעפענדיג זיך מיט'ן בליק פון כארטען, איז ריטא צוגעגאנגען צו איהם און געזאגט:

— איך ווייס אלץ, איהר האט זיך דאך געקענט איבערצייגען אין דעם פון מיינע רייד צו מיינע חברטעס.

כארט האט זיך איצט געפיהלט זיכער באכודעם אז ער האט געזעהען ווי אזוי אלפאנזא האט געלאזען מיט א נאז לעהמאנען אין דעם ענין אזוי גוט ערלעדיגט, דעריבער האט ער זיך אנגעבייזערט אויף ריטאן.

— איך בעפעהל גארנישט צו רעדען, נאר אויסצופיהרען יעדען בעפעהל מיינעם, ביז מיר וועלען אראפגעהען פון דער שיף, קיין ווארט זאל איך מעהר נישט הערען, איך האב קיין צייט נישט דערויף.

ריטא האט פערביסען די ליפען, זי האט געפאלגט, אבער זי האט געהאט אנגעגרייט א פלאן, ווי אזוי זי זאל ווייטער האנדלען. דאס דאזיגע ענערגישע דורכגעטריבענע מיידעל האט זיך גלייך ארייענטירט אין דער גאנצער לאגע, ביי איהר איז שוין געווען אויסער יעדען ספק, אז זיי ווערען געפיהרט דורך פרויענהענדלער צו פערקויפען, אזוי ווי מען פערקויפט יעדען געגענשטאנד, יעדערליי סחורה. ביי איהר איז שוין געווען קלאר, אז די חברה פרויענהענדלער האבען זייערע מיטהעלפער אויף דער שיף, צווישען די מאטראסען און אפיצירען, ביי איהר איז אויך שוין געווען אהן ספק, אז סיי דער פאליציי-אפיציר און סיי דער קאנטראלער זענען שותפים פון כארטען און אדאלפען. דעריבער האט נישט געהאט קיין שום צוועק זיך איצט אקעגענצושטעלען אויף דער שיף, נאר האנדלען אזוי, אז די חברה זאל אריינגעפיהרט ווערען אין א טעות.

זי האט זיך מעהר גארנישט אנגערופען, צונויפגענומען איהר באגאזש און צוזאמען מיט אלע מיידלעך, וועלכע זענען בכלל געווען צומישט און נישט געקענט זיך אפגעבען קיין חשבון וואס ס'קומט פאר, איז זי אראפ פון דער שיף.

אזוי ווי נאך א לויה איז די גרופע אדורכגעגאנגען איבער דער לאנגער אלעע ביים פארט, יעדער איז געווען פערטיפט אין זיינע געדאנקען, יעדער האט געטראכט וועגען דעם וואס ס'שטעהט איהם פאר אין דער נאהענטסטער צוקונפט. קיין איינציג ווארט האט מען פון קיינעם נישט געהערט. כארט האט זיך ארומגעקוקט אין אלע זייטען און אימיצען שטארק געזוכט, פלוצלונג האט זיין פנים אויפגעשיינט, ביים פארט איז געשטאנען א הויכער, שטארק-געבויטער מאנספערשוין, עלעגאנט אנגעטון מיט א גרויסער ציגאר אין מויל.

כארט האט זיך בעגריסט מיט איהם און לאנג געדריקט זיין האנד.

— מיר האבען געהאט א גרויס פעקעל צרות, האט כארט איהם געזאגט אין דער שטיל.

— איך ווייס אלץ, אבער איצט גארנישט רעדען, אלפאנזא האט דאך גוט ערלעדיגט אלץ וואס מ'האט געדארפט, איצט דארף מען נאר זעהען, אז די סחורה זאל קומען אהיים.

— האסט אנגעגרייט אויטאס, קראמער? האט כארט געזאגט אויפ'ן קול, אז די מיידלעך זאלען דאס הערען.

— יא, אלץ איז פערטיג, מיר וועלען גלייך צופאהרען אין טעאטער.

— דאס איז דירעקטאר קראמער, וועלכער האט אנגאזשירט אונזער טרופע, האט כארט איהם פארגעשטעלט פאר די מיידלעך.

— מיר וועלען זיך קענען אינדערהיים, איצט זענט איהר זיכער אלע מיד און מ'דארף זעהן, וואס גיכער אהיימצוקומען.

ריטא האט זיך צוגעקוקט צו דער דאזיגער סצענע און איז מיט יעדער מינוט געווארען אלץ מעהר אונרוהיג, מיט יעדער מינוט איז זי געווארען בלאסער און וועגען עפעס שטארק נאכגעטראכט. קראמפהאפט האט זי צוגעדרוקט עפעס א געגענשטאנד אין איהר האנד, וועלכע זי האט געהאלטען אין טאש, זי איז געגאנגען די לעצטע און נאך איהר אדאלף, זיי זענען אלע ארויס אויף דעם גרויסען פלאץ פאר'ן פארט. נאך דער שטילקייט אויפ'ן ים דורך דער גאנצער רייזע, האט יעדער איינציגער דא געקענט צוטומעלט ווערען, אזא גערויש, אזא טומעל, אזא פערשידענארטיגקייט, ווי מ'קען עס זעלטען ווען עס איז טרעפען.

פלוצלונג האט זיך דערהערט א שרעקליכער געשריי. אלע האבען זיך אומגעקוקט. דאס האט געשריגען א פאליציאנט, וועלכער איז געשטאנען אויף דער וואך אויף דעם גרויסען פלאץ, צווישען דער גרויסער מאסע מענשען, נעבען איהם איז געשטאנען ריטא, מיט א קינזשאל אין דער אויפגעהויבענער האנד.

(פארטזעצונג קומט)

צווייהונדערטטויזנט
צווייהונדערטטויזנט
צווייהונדערטטויזנט

2 0 0.0 0 0

היינט פייערליכע פרעמיערע
ביי דער ווילנער טרופע אין שטאט-טעאטער

צווייהונדערטטויזנט
צווייהונדערטטויזנט
צווייהונדערטטויזנט

GRAZER WAGGON- und MASCHINEN-FABRIKS-ACTIENGESELLSCHAFT vormals JOH. WEITZER

GRAZ, (224) tel. Nr. 253, 42-06, 34-52

גראַצער צווייטאַקט-דיסעל-מאָטאָרען
פון 8 – 150 P. S.
פירטאַקט-דיסעל-מאָטאָרען
פון 25 – 3000 P. S.
גענעראַל-פּערטרעטער פאַר פּוילען:
ALFRED EISINGER, Kraków, ul. Studencka 2
Skrzynka pocztowa 310.

Dr. med.
W. Eychner
גינעקאָלאָג-אַקושער
זגערזשער 11
טעלעפאָן 134–72
נעמט אָן פון 3–4 נאָכמ.
און פון 7–9 אָוונד.

DR. MED.
Haltrecht
ספּעצ.-ארצט פאַר הויט
און געשלעכטס-קראַנקה.,
נעמט אָן פון 1 ביז 3 נאָכמ.
און פון 6 ביז 8.30, אָװ
זונטאָג פון 9 ביז 12 בײַטאָג.
פּיעטריקאַווער 10
פאַר אומבעמיטעלטע
לעטשניצע-פּרייזן.

קינאָ-טעאַטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26
היינט און ווייטערע טעג!
מעכטיגע דראַמע פון די צייטען פון דער צאַרישער הערשאַפט א. נ.:
דאָס געהיימניש פון ציטאַדעל אין דעמבלין
פילם פון אומגעוועהנליכער אקציע, האַלט דעם צושויער פון אָנהויב ביז ענדע אין גרויסער שפּאַנונג. ∴ ∴ אין די הויפּט-ראָלען:
Marja Jacobini i Gabriel Gabrio
אכטונג! פון 4-טען אויגוסט קלאַנג-פילם א. נ.:
„דער קעניג פון פּאַריז"
אָנהויב אין געוו. טעג 5.30 נאָכמ. שבת, זונטאָג 3 נאָכמיטאָג.
דער זאַל ווערט מעכאַניש ווענטילירט

„SANATO"
כירורגיש-וועכנעריז-אַנשטאַלט
אַגראַדאָוואַ 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאַס
גינעקאָלאָגיש-וועכנעריז-אָפּטיילונג
ד"ר מעד. ש. איינער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד רייטלער-קוריאַנסקאַ ד"ר מעד. וו. אייכנער
פּרייז פון א געבורט
אין 2-טען קלאַס צוזאַמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פּאַלאַסאַוו
כירורגישע אָפּטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאַנטאָר
עמפּפאַנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאָכמיטאָג.
אויגען-אָפּטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראַוש
עמפּפאַנגס-שעה'ן פון 11 ביז 12 נאָכמיטאָג.

וועקשטעל
שירמס פון
און שפּאַציר-שטעקענס
ס. פייגענבוים
לאָדז, נאַרוטאָוויטשאַ 19
עמפּפעהלט אין א רייכען אויסוואַהל פון קאָלירטע דאַמען- און מענער-שירמס און שטעקנס צו קאָנקורענץ-פּרייזען
נעמט אָן אַלערליי רעפּעראַטורן פון שירמס און שטעקנס

א דעקעל-שער
אין גוטען צושטאַנד
ווערט געזוכט.
מעקלערס געוואונשן
ביים וואָליזענמאַכער
נאַוואָמיעסקאַ 21
ביי ארבאך.

א יודישער יונגערמאַן
אין פּאַביאַניץ, פאַכמאַן
אין סחורה-אויסאַרבייטען
מיט איניגע הונדערט
דאָלאַר זוכט א שותף אין
לאָדז מיט א פּאָר הונדערט
דאָלאַר אלס פּערקויפער.
אָפּפערטען אונטער „פּאַ-
בריקאַנט" אין אדמיניס-
טראַציע פון דער צייטונג.

יעדער איינציגער
האָט זיך איבערצייגט, אַז פאַר
מעבעל
דיוואַנעס, פעלצען, נייה-מאַשינען, גאַרדעראָבען או"וו
צאָהלט די העכסטע פּרייזען
א. ווייצמאַן שענקעוויטש 23
טעלעפאָן 191-00.
ביי מיר איז שטענדיג פּערשידען גענוצט מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען.

א סוויטער-אַרבייטער
קאָן זיך מעלדען
צמענטאַרנע 3 וו. 11.

3 צימער און קיך
מיט בעקוועמליכקייטען
צווייטער שטאָק
איז פון זאָפאָרט
צו פערמיטען
נאַוואָמיעסקאַ 4
ביי קאַן.

וואַנעס
ZGODA
– ווי אויך –
קינדער-וואַנעס

בעקומט איהר נור אין דער בלעכעריי-ווערקשטעל
„ZGODA"
לאָדז, צעגעלניאַנאַ 2, טעל. 134-51 (עק פּעטריק.)
בעמ.: וואַנעס ווערען אויך אויסגעבאָרגט אויף זומער-וואוינונגען

„ESTOL"

בעזייטיגט אַדמשיסקעס מיט'ן וואָרצעל
בערוהיגט דעם וועהטאָג
פּרייז פון 1 פּלאַסטער 30 גראָשן. צו בעקומען איבעראַל.

Dr. H. REITEROWSKI
POWRÓCIŁ
Ewangelicka 1, tel. 166-90
Przyjmuje od 3–4 i od 7–8 w.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
נעמט אָן פון 8–11 און פון 5–9 אָוו.
זונטאָג און יום-טוב פון 9–1 פאַרמ.
בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

לעטשניצע
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
רענטגען-אינסטיטוט
און ערצליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגערזשער 17, טעל. 116-33
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק אויגען-קראַנקה.
פון 1–2
ד"ר וויינבערג אינערן, הערץ און לונגען
פון 1–2 און פון 6–7
ד"ר יוסטמאַן נערווען-קראַנקה. פון 12–2
ד"ר סטופּעל רענטגען פון 12–2 און 4–6
ד"ר פּאַפּיערני פרויען- און געבורט-הילף
פון $1–11^1/_2$
ד"ר קאַנטאָר כירורגישע קראַנקה. פון 5–6
ד"ר ראַקאָווסקי נאָז, האַלז און אויערן-קר
פון 10–11, 2–3 און פון 6–7
ד"ר ראָזענצווייג קינדער-קראַנקהייטען
פון 11–12 און פון 4–5
ד"ר רוזשאַנער הויט- און געשלעכטס-קר.
פון 1–2
נ. ראָזעס צאָהן-ארצט פון 9–1
א. גראָדזענטשיק צאָהן-ארצט פון 3–7
צאָהן-חנוך־היילונג, בעלייכטונגען, קראָנען, מאָסטען א.א.וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען א רענטגען-אינסטיטוט. — היילונג פון הויט-קראַנקהייט פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגען-שטראַלען, פאַר בעשטראַלונג און דורכלייכטונג, קוואַרץ-לאַמפּען, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע
אַלע מעגליכע אַנאַליזען.
אימפּונגען נעגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין).
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
וויזיטען אין שטאָט.

א פּאַבריקס-לאָקאַל
10 X 10 מעטער
פון זאָפאָרט געזוכט
אין צענטרום שטאָט.
אָפּפערטען אונטער
„פּאַבריקס-לאָקאַל".

א צימער און קיך
אויפ'ן ערשטען שטאָק איז
פון זאָפאָרט איבערצוגעבן
צו ערפאָהרן פּאַדזשעטשנע
31 ביי בוכוויץ,
צו טרעפען פון 10–12 פרי

Dr. H. LUBICZ
Dr. MED.
ספּ. פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנק.
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 142-13
עמפּפאַנגס-שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8, זונטאָג און יו"ט 9–1, פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע-זאַל.

ד"ר ראַבינזאָן
פּאַדעמביע
גראַנד-פּענסיאָנאַט

אכטונג! נעכטען אין דער פריה האָב איך איבערגעלאָזט אויף דער פּאַבריקס-באַהן 8.35 א מענער-פּאַלטאָ אין וועלכען ס'זענען געלעגען שליסלען דער וועלכער האָט עס בעמערקט און על פי טעות עס גענומען, ווערט געבעטען נעגען בעלוינונג אָפּצוגעבן. צו מעלדען וועגען דעם טעלעפאָניש 180-29.

זיכערע הילף און א רפואה
אהז א אָפּעראַציע, אָן בלוט, אהז א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאַר קראַנקע אויף קילעס פאַר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאַליקעס אין גוף פאַר הויסערס און פיס

פערלאָזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראָך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאָפּ, אָדער אזוי ווי א וואַסער-קאַן און עס פאַלט אַריין אין דעם פוס און דער קראַנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראַנדיג און שטערבליך. ספּעציעל גוטע תחל-באַנדאַזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פּראָפעסאָרען מיט מיינע בעהאַנדלונג און פון דייטשע פּראָפעסאָר

דאָקטאָר בראָכערעטוינג בעזונדערן זיכער דעם שמערצען און געפעהרליכסטען בראָך. אויך פאַר חולקערס לאַמענגען מיט הייל-גאַרטען און אָפּעראַטאָן פאַר פערקרימטע פוס און פּלאַט-פוס ספּעציעלע אנלאַגען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאָקען פאַר די גרעסטע קראַנקע אָדערן.
עמפּפאַנגט פון 9 ביז 1 בייטאָג און פון 3 ביז 7 אין אָוונד.
ארטאָפּעדישע אַנשטאַלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.
בעמערקונג: דאָס פּערזענליכע ערשיינען פון די קראַנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפּלאָמען האָבען אויסגעשטעלט פאָלגענדע אוניווערזיטעטס-פּראָפעסאָרען: פּראָפ. ד"ר באַראַנטש, פּראָפ. דר. י. מאַרישלער, פּראָפ. ד"ר בר. קיעלאַנאָווסקי און אויך אַנדערע.
מיר נעהמען אויך אָן פּערזענליכע פון דער קראַנקען-קאַסע.
דאַנקזאַגונג.
דעם געעהרטען ספּעציאַל. ה' י. ראַפּאַפּאָרט, דיר. פון אָרטאָפּעדישען אַנשטאַלט אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 29, פראָנט 2 שטאָק, דריק איך אויס אָפענטליך מיין הייסע דאַנקבאַרקייט פאַר זיין אָנלעגען מיר דעם ספּעציעלען אָרטאָפּעדישען הייל-גאַרטעל פון זיין מעטאָדע, וועלכע האָט מיך אויסגעהיילט גענצליך. ס'האָט מיר געדראָהט צו פּלאַצן דער רוקען צוליב'ן הויקער און יעצט בין איך געזונד און בין פעהיג צו דער אַרבייט
Dr. M. Morgenroth, sędzia apelacyjny.

Dr. Z. Rakowski
פאַר אויערן-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקהייטען
9 קאָנסטאַנטינער 9 טעלעפאָן 127-81
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן
אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 5—7

איך זוך א צימער
מיט א בעזונדער איינגאַנג אין צענטרום שטאָט פון פּל. וואָלנאָשטשי ביז אַלט-שטאָט ס'קען זיין מיט אָדער אָהן מעבעל. אָפּפערטען אין אדמ. פאַר „צימער"

השבת אבדה
פאָהרענדיג פון חושניאַקאָ-גורא האָב איך פערלוירען א טלית און תפילין. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען דאָס געגען בעלוינונג אָפּצוגעבן אויף פּאָלודניאָוואַ 25, פּאַגין אָדער חושניאָקאַ צום שוחט

ס'איז פערלוירן געוואָרן
א רעכנונגס-ביכעל, פאָהרענדיג פון זשאַקאָוויץ נאָך פּעטריקאָוו. דאָס ביכעל האָט פאַר קיינעם קיין שום ווערט נישט דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען אָפּצוגעבן אויף פּילסודסקיעגאָ 74, פערסטער

מאַשין-לעכער
ווערען אָנגענומען אויסצונייען ביי
ג. גאַרדמאַן, שרודמיעסקאַ 8

Dr. med.
M. Rosenthal
ספּעציאַליסט פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקה.
11-go Listopada 19 (קאָנסטאַנטינער)
telefon 223-34 טעלעפ.
נעהמט אָן אין דער היים פון 4 ביז 7 אָוונד און לעטשניצע „פּאָמאָץ" לימאַנאָווסקיעגאָ 1 (אַלעקסאַנדערער-גאַס) פון 1—2 נאָכמיטאָג.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.